

Natura 2000 Fenntartási Terv

*HUON20006 Pinka
kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület*

Óriszentpéter, 2014.01.31.

"Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési alap: a vidéki területekbe beruházó Európa"

Órségi Nemzeti Park Igazgatóság

Együttműködő partnerek

Ökoforestino Kft.
Kerekerdő Alapítvány
BioAqua Pro Környezetvédelmi Szolgáltató és Tanácsadó Kft.

Felelős tervező

Dr. Szentirmai István

Vezető szakértők

Dr. Szentirmai István (biológus)
Kovács-Mesterházy Zoltán (agrármérnök)

Közreműködő szakértők

Gruber Ágnes (zoológus)
Szépligeti Mátyás (botanikus)
Tóth Ádám (zoológus, térinformatikus)
Zalai Béla (zoológus)
Havas Márta (erdőmérnök)
Prof. Dr. Bartha Dénes (erdőmérnök, intézetigazgató, egyetemi tanár)
Schmidt Dávid (agrármérnök)
Korda Márton (természetvédelmi mérnök)
Dr. Mesterházy Attila (vadgazda mérnök)
Dr. Kiss Béla (vízi ökológia-hidrobiológia halászati szakmérnök)
Dr. Juhász Péter (vízi ökológia-hidrobiológia)
Dr. Müller Zoltán (vízi ökológia-hidrobiológia)
Csipkés Roland (biológus-ökológus)
Gyöngyössy Péter (erdőmérnök)

TARTALOMJEGYZÉK

I. NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERV	4
1. A TERÜLET AZONOSÍTÓ ADATAI	5
1.1. NÉV	5
1.2. AZONOSÍTÓ KÓD	5
1.3. KITERJEDÉS	5
1.4. A KIJELÖLÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ FAJOK ÉS/VAGY ÉLŐHELYEK	5
1.4.1. A terület jelölő élőhelyei	5
1.4.2. A terület jelölő fajai	5
1.5. ÉRINTETT TELEPÜLÉSEK	6
1.6. EGYÉB VÉDETTÉGI KATEGÓRIÁK	6
1.7. TERVEZÉSI ÉS EGYÉB ELŐÍRÁSOK	6
2. VESZÉLYEZTETŐ TÉNYEZŐK	8
3. KEZELÉSI FELADATOK MEGHATÁROZÁSA	14
3.1. TERMÉSZETVÉDELMI CÉLKITŰZÉS, A TERÜLET RENDELTETÉSE.....	14
3.2. KEZELÉSI JAVASLATOK	14
3.2.1. Élőhelyek kezelése	15
3.2.1.1. Mezőgazdálkodás	19
3.2.1.2. Erdőgazdálkodás.....	26
3.2.1.3. Vadgazdálkodás	32
3.2.1.4. Vízgazdálkodás.....	33
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	36
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	39
3.2.4. Kutatás, monitorozás	40
3.2.5. Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések, valamint a művelési ág lehetséges megváltoztatásának összegzése (térkép és táblázat)	41
3.2.5.1. A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe	41
3.2.5.2. A tervezési terület kezelési egységei 1.....	42
3.2.5.3. A tervezési terület kezelési egységei 2.....	43
3.2.5.4. A tervezési terület kezelési egységei 3.....	44
3.2.5.5. A tervezési terület kezelési egységei 4.....	45
3.2.5.6. A tervezési terület kezelési egységei 5.....	46
3.2.6. A tervezési terület földrészeit érintő kezelési egységek	47
3.2.7. A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek	58
3.3. A KEZELÉSI JAVASLATOK MEGVALÓSÍTÁSÁNAK LEHETSÉGES ESZKÖZEI A JOGSZABÁLYOK ÉS A TULAJDONVISZONYOK FÜGGVÉNYÉBEN.....	61
3.3.1. Agrártámogatások	61
3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer.....	61
3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer.....	62
3.3.2. Pályázati források	63
3.3.3. Egyéb	64
3.4. A TERV EGYEZTETÉSI FOLYAMATÁNAK DOKUMENTÁCIÓJA	64
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	68
3.4.2. A kommunikáció címtettjei	68
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	68

ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

DARÁNYI IGNÁC TERV

”Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési alap: a vidéki területekbe beruházó Európa”

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Pinka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUON20006
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	486 ha
--------------------------------	--------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. A terület jelölő élőhelyei

- *91E0 - Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- *91G0 - Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*val és *Carpinus betulus*-szal
- 6190 - Pannon sziklagyeppek (*Stipo-Festucetalia pallentis*)
- 6430 - Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai
- 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

1.4.2. A terület jelölő fajai

A területen adatlapján szereplő jelölő fajok:

- erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*)
- szarvasbogár (*Lucanus cervus*)
- ingola fajok (*Eudontomyzon spp.*)
- halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- német bucó (*Zingel streber*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)
- közönséges denevér (*Myotis myotis*)
- nagyfülű denevér (*Myotis bechsteinii*)

A területen előforduló, jelölőnek javasolt faj:

- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Vas megye:

- Felsőcsatár
- Horvátlövő
- Pinkamindszent
- Pornóapáti
- Szentpéterfa
- Vaskeresztes

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Magyarországi szakaszok:

- Felsőcsatár község önkormányzata a helyi természeti értékekről szóló 6/2010. (XI. 20.) számú önkormányzati rendeletében és annak 1. számú mellékletében rendelkezett a Pinka vízfolyás Felsőcsatár 351/1 hrsz-ra eső szakaszának helyi védetté nyilvánításáról. Ez a 400 m-es szakasz nem része a Natura 2000 hálózatnak.
- A terület nem tartozik országos védett természeti területhez és nem képezi részét nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó területnek sem. A tervezési terület 162,94 ha kiterjedésben az országos ökológiai hálózat magterület övezetéhez, 272,83 ha kiterjedésben az ökológiai folyosó övezetéhez, és 50,6 ha kiterjedésben a pufferterület övezetéhez tartozik.

1.7. Tervezési és egyéb előírások

Településrendezési eszközök

- Felsőcsatár község Önkormányzata 7/2004. (IX.17.) KT számú rendelete Felsőcsatár Község Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint a Helyi Építési Szabályzatáról szóló 9/2003. (XII.16.) KT számú rendeletének módosításáról
- Horvátlövő község Képviselő Testületének 6/2001. (IV.24.) számú rendelete Horvátlövő község Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint Helyi Építési Szabályzatáról, melyet a 3/2005.(VIII.26.) sz. Képviselő-testületi rendelet módosított
- Pinkamindszent Község Képviselő Testületének 3/2000.08.15 sz. rendelete Pinkamindszent község Helyi Építési Szabályzatáról és szabályozási tervéről
- Pornóapáti község Képviselő Testületének 4/2001. (V.8.) számú rendelete Pornóapáti község Szabályozási Tervének jóváhagyásáról, valamint Helyi Építési Szabályzatáról, melyet a 7/2005.(XII.15.) és 3/2011.(III.10.) számú Képviselő-testületi rendelet módosított

- Szentpéterfa község Településszerkezeti terv, Szabályozási terve és Helyi Építési Szabályzat módosítása 2013. október, véleményezési szakasz
- Vaskeresztes Község Képviselő Testületének 96/2012.(XII.4.) számú határozata Vaskeresztes Község településfejlesztési koncepciójának és településszerkezeti tervének módosításáról

Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- Gyöngyös-Pinka Menti Erdőtervezési Körzet körzeti erdőterve – ügy száma: 11439/2010. Érvényes: 2012. január. 1. - 2021. december 31.

Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- Aranypatak VT vadgazdálkodási üzemterve – jóváhagyta: Vas Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadgazdálkodási és Halászati Osztály (27.4/154/2007.). Érvényes 2016-ig.
- Erdődy VT vadgazdálkodási üzemterve – jóváhagyta: Vas Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadgazdálkodási és Halászati Osztály (27.4/125/2007.). Érvényes 2016-ig.
- Szentpéterfa és Környéke FTK. vadgazdálkodási üzemterve – jóváhagyta: Vas Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Vadgazdálkodási és Halászati Osztály (27.4/168-2/2007.). Érvényes 2016-ig.

Körzeti halgazdálkodási tervek

- A Sporthorgász Egyesületek Vas megyei Szövetségének I-21/2010. számú határozata a 2011-2015. közötti időszakra vonatkozó Halgazdálkodási Tervről. Módosította a I-22/2010. számú határozat. Érvényesség: 2011-2015.

Vízgyűjtő-gazdálkodási terv

- A Víz Keretirányelv Hazai Megvalósítása, Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv, 1-3 Rába, közreadja: Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság, Nyugat-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, 2010. április

Egyéb

- Alsó-Pinkamenti Natúrpark Értékelési és hasznosítási tanulmány, 2007. Vasi Könyvjelző Bt.

2. Veszélyeztető tényezők

1. táblázat: a tervezési területen jellemző veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett összes terület nagysága (%)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.01	gazdálkodás intenzívebbé válása	M	17	10	A Natura 2000 területen belüli szántókon zajló intenzív művelés hatására a szántókkal határos 6440 Folyóvölgyek Cnidion dubiihoz tartozó mocsárrétjei jelölő élőhely látványosan gyomosodik, degradálódik.
				5	A Natura 2000 területen belüli szántókon zajló intenzív művelés hatására a szántókkal határos 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek, jelölő élőhely látványosan gyomosodnak, degradálódnak.
				35	A rétek gyomosodása csökkenti a nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>) és a vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) számára alkalmas élőhelyek kiterjedését.
A03	gyepterület kaszálása/vágása	M	12	12	A július-augusztusra időzített kaszálás jelentősen csökkenti a vérfü-hangyaboglárka állományait.
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	H	25	25	A rétek kaszálása során nem hagyják meg az előírt bűvósávokat, így a nem megfelelően időzített kaszálás jelentős mértékben károsítja a nagy tűzlepke és a vérfü-hangyaboglárka állományait.
A04.03	pásztorokodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	2	2	A legeltetés elmaradása a *6190 Pannon sziklagyepek élőhely vas-hegyi foltjait veszélyezteti, melynek hatásaként mára drasztikusan visszaszorultak állományai.
A04.01.03	intenzív ló-legeltetés	H	5	2	Lovakkal történő intenzív legeltetés hatására a 6440 Folyóvölgyek Cnidion dubiihoz tartozó mocsárrétjei élőhely gyomosodott, jellegtelenedett.
				2	Lovakkal történő intenzív legeltetés hatására a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek élőhely gyomosodott, jellegtelenedett.
				12	Tápnövénye visszarágása miatt a vérfü-hangyaboglárka szaporodására alkalmas élőhelyek szűkülnek.

B02.01.02	erdő felújítás idegenhonos fajokkal	M	13	10	Az akácok, illetve az erdeifenyvesek a *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek <i>Quercus petraea</i> -val és <i>Carpinus betulus</i> -szal élőhely potenciális termőhelyét foglalják el. További probléma az akácokból kiinduló növényi invázió, mely az állományokkal szomszédos élőhelyeket degradációval, gyomosodással veszélyezteti.
				0,5	Az akácok, illetve az erdeifenyvesek a 91M0 Pannon cseres-tölgyesek potenciális termőhelyét foglalják el. További probléma az akácokból kiinduló növényi invázió, mely az állományokkal szomszédos élőhelyeket degradációval, gyomosodással veszélyezteti.
				20	Mivel sem az akác, sem az erdeifenyő nem szolgál tápnövényül, ezek terjedésével csökken a szarvasbogár (<i>Lucanus cervus</i>) és a nagy hőscincér (<i>Cerambyx cerdo</i>) élőhelye.
				20	A szaporodásra alkalmas élőhelyek csökkenése veszélyezteti az erdei odúlakó denevérfajokat (nyugati piszedenevér (<i>Barbastella barbastellus</i>), nagyfülű denevér (<i>Myotis bechsteinii</i>)).
B02.04	lábön álló és/vagy elfekvő holtfa eltávolítása	H	20	20	A holtfa és az odvas fák eltávolítása megszünteti a szarvasbogár és a nagy hőscincér élőhelyeit.
				20	Az odvas fák eltávolítása megszünteti a denevérek (nagyfülű denevér és nyugati pisze denevér) szaporodó és pihenő helyeit.
B07	egyéb erdészeti tevékenység	M	45	45	Az erdőgazdálkodás során alkalmazott véghasználatok megszüntetik a legtöbb erdei faj élőhelyét, így a szarvasbogárét és a nagy hőscincérét. A nem elég kíméletes anyagmozgatás a talajbolygatás révén segíti az özöngyomok terjedését.
E06.02	épület renoválása, újraépítése	M	<1	<1	A templomtornyok lezárása megszünteti a közönséges denevér (<i>Myotis myotis</i>) szaporodóhelyét.
H01	Vízszennyezés	M	7	7	Tompa folyamkagyló (<i>Unio crassus</i>): Különösen a fiatal egyedek mutatnak nagy érzékenységet a vízszennyezéssel szemben és érzékenyen reagálnak a víz oldott oxigéntartalmának megváltozására.
				7	Erdei szitakötő (<i>Ophiogomphus cecilia</i>): A faj érzékeny a vízszennyezésre és csak jó vízminőségű vízfolyásokban fordul elő

H01.05.	diffúz felszíni vízszennyezés mezőgazdasági, vagy erdészeti tevékenység miatt	M	7	7	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok (<i>Eudontomyzon</i> spp.), halványfoltú küllő (<i>Gobio albipinnatus</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), német bucó (<i>Zingel streber</i>) esetében jelentkeznek. Sok esetben a szántók közvetlenül a patak partjáig érnek, ezért a kemikáliák bemosódásának nagy a veszélye. A bemosódott vegyszerek elősegíthetik az eutrofizációt, illetve toxikus hatásúak lehetnek.
I01	idegenhonos, inváziós fajok jelenléte	M	8	10	A telepített akácok inváziós góccokként vannak jelen a területen, melyek a 91G0 (Pannon gyertyános-tölgyesek) élőhelyet veszélyeztetik.
				0,5	A telepített akácok inváziós góccokként vannak jelen a területen, melyek a 91M0 (Pannon cseres-tölgyesek) élőhelyet veszélyeztetik.
				20	A lágyszárú özönfajok közül a legnagyobb problémát a magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>) jelenti. Jelentős veszélyforrás a 6440 Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei élőhely esetében. Az említett élőhelyen egyre jelentősebb a bíbor nebáncsvirág (<i>Impatiens glandulifera</i>) és a magas kúpvirág (<i>Rudbeckia laciniata</i>) jelenléte is.
				11	A lágyszárú özönfajok közül a legnagyobb problémát a <i>Solidago gigantea</i> jelenti. Jelentős veszélyforrás a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórtek élőhely esetében. Az említett élőhelyen egyre jelentősebb az <i>bíbor nebáncsvirág</i> és a <i>magas kúpvirág</i> jelenléte is.
				3	A lágyszárú özönfajok közül a legnagyobb problémát a <i>magas aranyvessző</i> jelenti. Jelentős veszélyforrás a *91E0 Enyves éger és magas kőrös alkotta ligeterdők élőhely esetében. Az említett élőhelyen egyre jelentősebb az <i>bíbor nebáncsvirág</i> és a <i>magas kúpvirág</i> jelenléte is.
3	A lágyszárú özönfajok közül a legnagyobb problémát a <i>magas aranyvessző</i> jelenti. Jelentős veszélyforrás a 6430 Síkságok és a hegyvidékektől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskőrös szegélytársulásai élőhely esetében. Az említett élőhelyen egyre jelentősebb az <i>bíbor nebáncsvirág</i> és a <i>magas kúpvirág</i> jelenléte is és szórványosan a süntök (<i>Echinocystis lobata</i>) is megjelenik.				

				10	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok halványfoltú küllő, szivárványos ökle, német bucó esetében jelentkezik. Az idegenhonos fajok (részben) kiszorítják a hazai őshonos fajokat, életterüket lecsökkentik.
J02.05	hidrológiai viszonyok módosítása, általános	M	4,3	4	<i>Tompa folyamkagyló</i> : A természetes hidrológiai viszonyok módosítása a változatos áramlási terek csökkenése és az élőhelyek homogenizálódása révén csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését.
				4	<i>Erdei szitakötő</i> : A természetes hidrológiai viszonyok módosítása a változatos áramlási terek csökkenése és az élőhelyek homogenizálódása révén csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését.
				5	A 6430 Síkságok és a hegyvidékektől a magashegységig tartó szintek hidrofíl magaskórós szegélytársulásai élőhely megsemmisülését okozhatja a tevékenység.
J02.05.05	törpe vízművek, duzzasztók	M	5,25	3	<i>Tompa folyamkagyló</i> : A duzzasztó művek felvízi szakaszainak feliszapolódása, csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését.
				3	<i>Erdei szitakötő</i> : A duzzasztó művek felvízi szakaszainak feliszapolódása, csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését.
				10	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok, halványfoltú küllő, szivárványos ökle, német bucó esetében jelentkezik. A hosszirányú átjárhatóság hiánya miatt az egyes víztestek fragmentálódnak, a populációk elszigetelődnek.
				5	A 6430 Síkságok és a hegyvidékektől a magashegységig tartó szintek hidrofíl magaskórós szegélytársulásai élőhely alacsonyabban kialakult állományait a duzzasztás hatására megemelkedő, és tartósan magasán maradó vízszint előnti, melynek hatására az élőhely degradálódhat, vagy megsemmisülhet.
J02.10	vízi és parti vegetáció kezelése csatornázási célokból	M	3	1	<i>Erdei szitakötő</i> : A vízi és vízparti vegetációt érintő fenntartási munkák csökkentik a faj számára meghatározó, természetes élőhelyfoltok (vízbe lógó fák, gyökerek) nagyságát.

				5	A 6430 Síkságok és a hegyvidékektől a magashegységig tartó szintek hidrofíl magaskórós szegélytársulásai élőhely megsemmisülését okozhatja a tevékenység.
J03.01	tipikus élőhelyi adottságok csökkenése vagy megszűnése	H	10	10	<i>Tompa folyamkagyló:</i> A kétoldali partvédő művek által lefedett természetes élőhelyek csökkentik a faj számára optimálisan benépesíthető terület nagyságát.
				10	<i>Erdei szitakötő:</i> A kétoldali partvédő művek által lefedett természetes élőhelyek csökkentik a faj számára optimálisan benépesíthető terület nagyságát.
J03.02.03.	Genetikai keveredés akadályozása	M	7	7	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok, halványfoltú küllő, szivárványos ökle, német bucó esetében jelentkezik. A keresztirányú elzárások az egyes populációk közötti gécserét akadályozzák.
K01.02	eliszapolódás, feliszapolódás	M	2,5	3	<i>Tompa folyamkagyló:</i> A mederben felhalmozódó lágy üledék nem alkalmas a faj állományainak tartós megtelepedésére.
				3	<i>Erdei szitakötő:</i> A mederben felhalmozódó lágy üledék nem alkalmas a faj állományainak tartós megtelepedésére.
				1	A holtágak feltöltődése megszünteti a vöröshasú unka élőhelyét.
				3	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok, halványfoltú küllő, szivárványos ökle, német bucó esetében jelentkezik. A feliszapolódás egyes fajok esetében (dunai ingola) kedvező, míg más fajok esetében (német bucó, halványfoltú küllő) kifejezetten káros lehet az ívóhelyek szempontjából.

2. táblázat: a tervezési területen kívülről érkező veszélyeztető tényezők

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H=nagy, M=közepes, L=kicsi)	Érintett összes terület nagysága (%)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.01	gazdálkodás intenzívebbé válása	M	17	10	A Natura 2000 területen kívüli szántókon zajló intenzív művelés hatására a szántókkal határos 6440 Folyóvölgyek Cnidion dubiihoz tartozó mocsárrétjei jelölő élőhely látványosan gyomosodik, degradálódik.
				5	A Natura 2000 területen kívüli szántókon zajló intenzív művelés hatására a szántókkal határos 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek, jelölő élőhely látványosan gyomosodnak, degradálódnak.
				35	A rétek gyomosodása csökkenti a nagy tűzlepke és a vérfü-hangyaboglárka számára alkalmas élőhelyek kiterjedését.
H01.05.	diffúz felszíni vízszennyezés mezőgazdasági, vagy erdészeti tevékenység miatt	M	7	7	Valamennyi jelölő halfaj – ingola fajok, halványfoltú küllő, szivárványos ökle, német bucó esetében jelentkezik. Sok esetben a szántók közvetlenül a patak partjáig érnek, ezért a kemikáliák bemosódásának nagy a veszélye. A bemosódott vegyszerek elősegíthetik az eutrofizációt, illetve toxikus hatásúak lehetnek.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

A Pinka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen a legfőbb természetvédelmi célkitűzés a jelenleg jó természetességi állapotban lévő jelölő élőhelyek megőrzése, állapotuk javítása, illetve egyes élőhelyek kiterjedésének növelése. A kiemelt közösségi jelentőségű *91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők jó állapotúak, de helyzetük jelentősen javítható lenne az inváziós fajok visszaszorításával. A kiemelt közösségi jelentőségű 91G0* Pannon gyertyános-tölgyesek jelentős kiterjedésben, változó állapotban fordulnak elő a területen. A legfőbb cél az élőhely természetességének növelése, ezzel a szarvasbogár (*Lucanus cervus*) és a nagy hőscincér (*Cerambyx cerdo*), valamint az erdei odúlakó denevérek számára a szaporodóhelyek minőségének javítása. Az élőhely által elfoglalt terület növelése az erdeifenyő (*Pinus silvestris*) és akácültetvények (*Robinia pseudoacacia*) átalakításával lenne megvalósítható. Az ugyancsak közösségi jelentőségű 6190 Pannon sziklagyeppek a szukcessziós folyamatok eredményeként közel állnak a teljes eltűnéshez, ezért fenntartásukhoz sürgős beavatkozásra van szükség. A folyóvölgyek 6440 *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei, illetve a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek többségénél a legfontosabb cél a jelenleg is kedvező állapot fenntartása, a rajtuk élő nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*) érdekében pedig a kaszálások időzítésének szabályozása. Bár a Pinka-folyó jelölő halfajai és makrogerinctelen faunája jelenleg közvetlenül nem veszélyeztetett, de hosszú távú megőrzésük érdekében több fenntartási és fejlesztési jellegű intézkedésre van szükség. Alapvető természetvédelmi cél a folyó hossz- és keresztirányú átjárhatóságának biztosítása valamint a vízkár-elhárítási munkálatok okozta élőhelykárosodások minimalizálása.

3.2. Kezelési javaslatok

Gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok

A Pinka Natura 2000 terület élőhelyeinek nagyobb része emberi hasznosítás alatt áll és többségének fenntartása csak a megfelelő gazdálkodással biztosítható. A jelenleg mezőgazdasági vagy erdészeti hasznosítású területek beépítése nem kívánatos. Ennek megfelelően Pornóapáti község rendezési tervének módosítására van szükség, mivel ez Natura 2000 gyepterületek beépítésére ad lehetőséget. A gazdálkodáshoz nem köthető fenntartási, illetve kezelési feladatok között említhető az illegális szemétkeresések felszámolása, mely a tervezési területen jelentős mértékben a felsőcsatári kőbánya területén és Pinkamindszent határában egy kiszáradt holtágban fordul elő.

Kiemelt odafigyelést igénylő élőhely a Felsőcsatár határában található *kőbánya*, mely hatással van a pannon sziklagyepre és területén fészkel a fokozottan védett uhu (*Bubo bubo*). A termelések tervezésénél ezért szükséges a sziklagyeppek és az uhu fészkelőhelyeül szolgáló sziklafal érintetlenségének biztosítása, valamint a termelések költési időszakon kívülre időzítése.

A Pinka-folyót érintő, gazdálkodáshoz nem köthető legfőbb probléma a vízfolyás határvízi jellege. Ennek következtében a magyarországi vízviszonyok nagyon nagymértékben függenek az osztrák oldali erőművektől, vízkivételektől, szennyvízkezeléstől és halgazdálkodástól. Ezeknek a problémáknak a megoldását fontos lenne egy, a két ország között kötött

megállapodásban rögzíteni, és közösen végrehajtani.

A terület turisztikai hasznosítása elsősorban a Vas-hegyen, és közvetlenül hozzá kapcsolódva a Pinka-szurdokban bír jelentőséggel. Ezeken a területeken a kirándulók tudatos irányításával, a túraútvonalak karbantartásával az általuk okozott terhelés minimalizálható. Az ehhez szükséges infrastruktúra (6 db tájékoztató tábla, plakátok) rendelkezésre áll, így újabakra nincsen szükség.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A Pinka kezelési egységeinek lehatárolása a 2013-ban aktualizált Á-NÉR alapú élőhelytérkép alapján történt (3. táblázat). Ennek során az azonos kezelést igénylő élőhelyfoltokat összevontuk, illetve az élőhelyfolton belül különböző kezelést igénylőeket leválasztottuk. Arra törekedtünk, hogy az előírások megfelelő mértékben specifikusak lehessenek, így az eltérő kezelést igénylő élőhelyeket elkülönítettük. Ugyanakkor azt is szem előtt tartottuk, hogy a kezelési egységek rendszere könnyen áttekinthető legyen és a terület ne legyen indokolatlanul felaprózva. A kezelési előírásokat a kezelési egységeken előforduló jelölő értékek élőhelyigényeinek figyelembevételével és a kezelési egység jelenlegi állapotának függvényében határoztuk meg.

A *Pinka-folyó* jelölő halfajai és makrogerinctelen fajai jelenleg ugyan nem közvetlenül veszélyeztetettek, de állapotuk jelentősen javítható lenne a folyó hossz- és keresztirányú átjárhatóságának biztosításával, valamint a vízkár-elhárítási munkálatok megfelelő irányításával. Javasolt emiatt a duzzasztóműveknél a hallépcsők kialakítása, valamint a partbiztosítások csökkentése révén újabb holtágak kialakulásának lehetővé tétele. A vízkár-elhárítási munkálatok esetében a kezelési előírások a jelölő halfajok ívóhelyeinek, valamint a makrogerinctelenek élőhelyeinek érintetlenül hagyását célozzák. A kezelési előírások egy másik csoportja a halakat és makrogerincteleneket egyaránt érintő vízszennyezés mérséklését célozza a partmenti extenzíven kezelt pufferzóna kialakításával és a szennyvízkezelés hatékonyabbá tételével. A tervezési területen található kisebb méretű *mesterséges tó* öntözőtőként működik, természetvédelmi jelentősége elhanyagolható. A Vaskeresztesen található *pisztrángtelep* számos kockázatot rejt, így megszüntetése vagy átalakítása lenne szükséges, melyet részletesebben a 3.2.2. fejezet tárgyal. A jelenleg nem üzemelő szentpéterfai vízerőtelep duzzasztóműve mögötti *Pinka-meder* jelenleg nem kap folyamatos vízellátást, rekonstrukciójával ugyanakkor értékes vizes élőhelyet lehetne létrehozni (lásd 3.2.2. fejezet).

A Pinka-menti élőhelyek között erdők és gyepek egyaránt megtalálhatóak. A gyepek hasznosítása tradicionálisan kaszálással történik, de legeltetésre is van példa. A kialakult élőhelyek és a hozzájuk kötődő rovarfajok hosszú távú fenntartása elsősorban a gyepekkel történő helyes gazdálkodáson múlik, tehát megőrzésük elképzelhetetlen a gyepegzálkodás nélkül.

A gyepeket alapvetően 9 egységre lehet osztani. A jellemzően jó állapotú *üde gyepek*, melyeken vérfübozlárka nem fordul elő. Ezekben a gyepekben az előírások elsősorban az élőhely jó természetességi állapotának megőrzését, illetve javítását célozzák. A *Maculinea* lepkefajok élőhelyéül szolgáló üde gyepek (*üde gyepek Maculinea előfordulással*) esetében elsődleges cél a hangyaboglárka állományok megőrzése, illetve növelése. Mind a két kezelési egység esetében kiemelten fontos cél az inváziós fajok visszaszorítása, ezek között is elsősorban a magas aranyvesszőé. Jelenleg ezeknek a gyepeknek a többségét kaszálással,

kisebb részét legeltetéssel hasznosítják. Hosszú távú fejlesztési javaslatunk a gyepek kizárólag kaszálással történő hasznosítását célozza, mert az élőhelyek tipikus képét ez a művelés biztosítja. A gyepek között tárgyaljuk a nem zombékoló magassárréteket és a magaskórósokat is, melyek esetében a természetvédelmi kezelés elsősorban az inváziós fajok visszaszorítására korlátozódik. Az eddig tárgyalt élőhelyek megfelelő hasznosításának elmaradása sok esetben az inváziós növényfajok előretörésével és esetenként homogén állományainak kialakulásával jár, ezeket a területeket soroltuk az inváziós lágyszárúak állományai közé. Ezeknél az élőhelyeknél jelenlegi célunk az inváziós növények visszaszorítása, és a megfelelő hasznosítással az értékes élőhelyek visszaállítása. A gyepek között két rekonstrukcióra javasolt területet is kijelöltünk. Ezek közül sziklát sziklagyep helyreállítását célozza a felsőcsatár melletti kőbánya felett elterülő átalakuló élőhely rekonstrukciója. Itt egy korábbi sziklagyep erősen cserjésedő, erdősülő mozaikja figyelhető meg, ahol a fásszárúak visszaszorításával ma még értékes pannon élőhely megőrzése válna lehetővé. A második terület egy engedély nélkül, építési hulladékkal feltöltött mocsárrét. A vizsgált területen 2013-ban mindössze egy parlag fordult elő. Ebben az esetben természetvédelmi szempontból az értékes gyepé alakítás lenne a cél, mely rendszeres kaszálással elérhető. A gyepek között tárgyaljuk a cserjéseket is. Mivel ezek a cserjések természetvédelmi szempontból kevésbé értékes gyepek területén alakultak ki, ezért ezeknek a kezelése az inváziós fajok visszaszorításában merül ki. Az élőhelyeken más beavatkozás nem szükséges, rajtuk célszerű hagyni a szukcesszió folyamatait szabadon érvényesülni.

Az intenzíven művelt szántóterületek viszonylag kis kiterjedésben találhatóak meg a Natura 2000 területen. Ezek esetében a cél a gazdálkodás extenzívebbé tétele a vegyszerhasználat mérséklésével, esetlegesen gyepesítéssel.

A mezőgazdasági területeken található vizes élőhelyek közül egy csatorna található meg a területen, amely üde kaszálórétek között húzódik. Természetvédelmi szempontból kívánatos lenne a csatorna megszüntetése, így a rétek vízháztartásának javítása.

Az erdei élőhelyek, illetve a fafajok által uralt élőhelyek alapvetően hét egységre oszthatóak. Minden erdőrészletben általános fenntartási, illetve fejlesztési elvként tartottuk szem előtt a tájidegen, illetve inváziós növényfajok visszaszorítását, az ilyen fafajokból álló állományok cseréjét. A tervezés során kiemelt szempont volt a védett, fokozottan védett, közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű értékek védelme, illetve a holtfa és egyéb mikroélőhelyek, továbbá az erdőszegély védelme és fejlesztése. Örökerdők néven terveztük azokat az erdőtársulásokat, melyek esetében úgy ítéljük, hogy hosszú távú fejlesztésként a gazdasági hasznosítás megszüntetése lenne a legkedvezőbb az élőhely, a termőhely és a természeti értékek szempontjából egyaránt. Ebbe a kategóriába soroltuk a kiemelt közösségi jelentőségű enyves éger és magas kőris alkotta ligeterdők összes állományait, illetve a pannon gyertyános-tölgyesek közé sorolt mészkerülő tölgyesek azon állományait, melyek kifejezetten meredek, sziklás termőhelyeken fordulnak elő, így a bennük zajló erdőhasználatok a termőhely jelentős degradációját idézhetik elő. Az állományok érintetlenségét az is indokolja, hogy az erdei élőhelyekhez kötődő védett növényfajok döntő többsége ezekben fordul elő. Ezeken az élőhelyeken természetvédelmi szempontból csak az inváziós növényfajok visszaszorítására irányuló beavatkozások indokoltak. Erre az erdőterv rendelet is lehetőséget ad, sőt az ott leírtak szerint mást nem is lehet tenni. Az ebbe a kategóriába sorolt területek egy része magántulajdonban van, így a teljes magára hagyás csak a területek állami tulajdonba vételével képzelhető el. Ha erre nincs lehetőség, akkor az idesorolt területeken a folyamatos erdőborítás melletti gazdálkodás elérése a cél. Tölgyesek néven külön csoportba soroltuk a gyertyános-kocsánytalan tölgyesek fennmaradó részét, illetve a fragmentálisan előforduló

cseres állományt. Ezekben az erdőkben fejlesztési célként a folyamatos erdőborítást eredményező gazdálkodási módok bevezetését javasoljuk. A területen sok olyan fás élőhely is előfordul, melyek a spontán fásodó területek és jellegtelen faállományok kategóriába sorolhatóak. Ezeknél az élőhelyeknél az inváziós fajok visszaszorítása az elsődleges cél. A jellegtelen állományok esetén a gazdálkodás során fejlesztési cél a területre jellemző élőhely kialakulásának elősegítése, míg a spontán fásodó (nem üzemtervezett) területek esetén a szukcesszió szabad érvényesülése lenne a legkedvezőbb. Az erdeifenyves és az akác élőhelyek esetében fejlesztési célként az állományok átalakítását adtuk meg, mellyel a terület kiemelt közösségi jelentőségű jelölő élőhelyének, a pannon gyertyános-tölgyesnek a területe jelentősen növelhető lenne. Különösen fontos lenne ez az akácok esetében, ahol jelenleg az akácok a gyertyános-tölgyesek közé ékelődve, illetve azokkal szomszédosan fordulnak elő, mivel ezeken a helyeken az akác sarjaival fertőzi a jelölő élőhelyet. Az erdei élőhelyek közé került besorolásra egy kisebb kiterjedésű, homogén bálványfás folt, melynek kiirtása sürgető feladat, illetve a Pinka partján előforduló vörös tölgy fasor, ahol kezelésként az esetlegesen elpusztuló egyedek őshonos fafajjal (pl. mézgás égerrel) történő pótlását javasoljuk.

A kezelési egységekre vonatkozó előírásokat, ahol lehet hármas bontásban adjuk meg. Elsőként egységes kezelési előírásokat fogalmazunk meg, amelyek a legtöbb oda tartozó kezelési egységre érvényesek. A gyepek esetében a hármas tagolás kialakítására nem került sor, mert az ide sorolt élőhelyek annyira változatosak, hogy egységes kezelést nem lehet megfogalmazni rájuk. Az egységes előírásokon belül a jogszabályban meghatározott előírások kötelezően betartandóak, a többi pedig önkéntesen vállalható. Ezt követik a specifikus kezelési előírások, amelyek kezelési egységenként tartalmazzák az egységes előírásokon kívül szükséges előírásokat. Egyes speciális kezelést igénylő kezelési egységek esetében nem adunk meg egységes előírásokat, csak specifikusakat. Illetve vannak olyan kezelési egységek, amelyekre nem vonatkoznak specifikus előírások. Egy adott mezőgazdasági műveletre több, egymástól eltérő mértékű korlátozás vonatkozhat. Javaslatunk szerint ezek közül a terület használójának van lehetősége választani, a várható bevételkiesés és a megkapható támogatás mértékének figyelembe vételével. A nagyobb mértékű korlátozásért természetesen magasabb támogatás jár.

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírások célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírások, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírások a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat kötelezővé.

3. táblázat: a kezelési egységek összefoglaló táblázata

Kezelési egység	Elnevezés	Érintett Á-NÉR élőhelytípusok	Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek
KE-0	kezelést nem igénylő területek	U6, U11, T9	
KE-1	üde gyepek	E1, D34, OB, OBxOD	6440, 6510
KE-2	üde gyepek Maculinea előfordulással	E1, D34	6440, 6510
KE-3	nem zsombékoló magassárrétek	B5	
KE-4	magaskórósok	OBxJ5xRB, OBxJ5xRBxB5	*91E0
KE-5	szilikát sziklagyepek	I3A, G3xRB, RB, S4	6190
KE-6	hulladékkal feltöltött mocsárrét	OF	
KE-7	parlagok	OB	
KE-8	cserjések	P2a, P2b	
KE-9	inváziós lágyszárúak állományai	OB, OCxOD, OD, ODxOFxRA, ODxRB, ODxB5, ODxOB, P2c	
KE-10	szántóterületek	T1	
KE-11	örökerdők	J5xRB, RBxJ5, P8, L4a, K7b, L4axK7b, J4, RBxJ4xJ5, RBxJ5xOD, RCxJ5	*91E0, *91G0, 91M0
KE-12	tölgyesek	K2xRC, RCxK2xL2a, K2, K2xK7b, K2xL2a, K2xS4, K7bxK2xL2a, K2xS1, P1xOD	*91G0, 91M0
KE-13	akácok	S1, S1xRB, S1xP2b, S1xRBxP2a	
KE-14	spontán fásodó területek és jellegtelen faállományok	RB, RA, RAxOD, RBxOB, RBxOD, RBxP2a, RBxP2b, RBxRC, RBxRCxS1, RBxS1, RBxU8, RCxS1, RCxS1xS4	
KE-15	erdeifenyvesek	S4, S4xRC, S4xP2bxOC	
KE-16	bálványfás folt	S6	
KE-17	vörös tölgy fasor	S7	
KE-18	Pinka-meder	OA	
KE-19	csatorna	B1a	
KE-20	Pinka-folyó	U8	
KE-21	kőbánya	U6	
KE-22	mesterséges tó	U9	
KE-23	pisztrángtelep	U4	
KE-24	árvízvédelmi létesítmények gyepjei	D34, OB, RBxU8, P2a, RCxS1	6440, 6510

Kezelést nem igénylő területek

Kezelési egység: kezelést nem igénylő területek KE-0

Érintett élőhelyek:

- U6 Nyitott bányafelületek
- U11 Út- és vasúthálózat
- T9 Kiskertek

Az érintett területek olyan művi létesítmények (pl. utak, beépített terület), illetve magántelkekhez kötődő kiskertek, melyek esetében természetvédelmi értékek jelenlétéről nem beszélhetünk és ezek megjelenése rendeltetésszerű használat mellett később sem várható, így természetvédelmi kezelésük nem indokolt.

3.2.1.1. Mezőgazdálkodás

Gyep

Általános kezelési javaslatok

A területen előforduló gyeppek természetességi állapota jó, így elsődleges cél ennek az állapotnak a fenntartása. A gyeppek kezelésében fontos a hangyaboglárcák szempontjából megfelelő kaszálási időzítés, illetve a bűvósávok meghagyása. Általános feladat ezekben a gyepekben a környéken jelenlévő inváziós fajok (elsősorban a magas aranyvessző) visszaszorítása, illetve a megfelelő hasznosítás révén a gyeppekbe történő behatolásuk megakadályozása. A terület üde gyepjeinek hosszú távú fejlesztését célozná, ha ezen területek kizárólag kaszálással lennének hasznosítva, mivel a terepi tapasztalataink azt mutatják, hogy a legeltetett üde gyeppek degradálódnak. A területről leromlott állapotú gyeppek és inváziós fajok homogén állományai is előkerültek. Ezekben az esetekben a cél a területek természetességi állapotának javítása, ezzel az értékes élőhelyek kiterjedésének növelése. A gyeppek közé kerültek besorolásra a cserjésedő területek is, melyek esetében az inváziós növényfajok visszaszorításán túl más kezelést nem tartunk szükségesnek.

Egységes kezelési előírások

Kötelezően betartandó előírások:

Az összes gyep típuson betartandóak a Natura 2000 gyep területek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18) Kormány rendeletben meghatározott előírások, amelyeket itt most nem ismételünk meg.

A gyeppek esetében kialakított 9 kezelési egység heterogenitása miatt a jogszabályban előírtakon túl egységes kezelési előírásokat nem lehet megfogalmazni, így csak speciális kezelési előírások kerültek megadásra.

Speciális kezelési előírások

Kezelési egység: üde gyepek KE-1

Érintett élőhelyek:

- E1 Franciaperjés rétek
- D34 Mocsárrétek
- OB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
- OBxOD Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok x Lágyszárú özönfajok állományai

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek:

- 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsméret felett) és a vadgyümölcsök (törzsméret megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY33	A gyep területen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY34	Gyep területen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfúrása, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY43	Legeltetési sűrűség 0,6-1,0 ÁE/ha.
GY82	A gyepet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY89	10 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárazzásánál, kaszálásnál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárazzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárazzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY92	A gyep terület kaszálása, szárazzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY100	A kaszátlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani.
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.
GY106	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.

GY111	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.
GY115	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
GY116	Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.

Kezelési egység: üde gyepek *Maculinea* előfordulással KE-2

Érintett élőhelyek:

- E1 Franciaperjés rétek
- D34 Mocsárrétek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek:

- 6440 - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos.
GY11	Hengerezés nem megengedett.
GY12	Gyepszellőztetés nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpászták létesítése nem megengedett.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-veleménye alapján történhet.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY43	Legeltetési sűrűség 0,6-1,0 ÁE/ha.
GY71	Kaszálás június 15. előtt a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történő egyeztetés alapján lehetséges.
GY76	Kaszálás augusztus 15. után lehetséges.
GY82	A gyepterületet évente legfeljebb kétszer lehet kaszálni.
GY89	10 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárazzásánál, kaszálásánál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárazzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárazzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.

GY92	A gyepterület kaszálása, szárazúzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY100	A kaszátlan terület legalább 50%-át a tábla belsejében kell biztosítani.
GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.
GY106	Legalább 2 évente tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY111	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: október 1.
GY115	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
GY116	Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos.
GY117	Éjszakázó helyek és ideiglenes karámok helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.

Kezelési egység: nem zsombékoló magassásrétek KE-3

Érintett élőhelyek: B5 Nem zsombékoló magassásrétek

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY08	Dobkaszó és talaj meghajtású rendszóró, rendkezelő használata tilos.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY20	Kizárólag kaszálással történő hasznosítás.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
+	Kaszálás két évente csak egyszer lehetséges.

Kezelési egység: magaskórósok KE-4

Érintett élőhelyek:

- OB×J5×RB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok x Égerligetek x Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- OB×J5×RB×B5 Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok x Égerligetek x Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Nem zsombékoló magassásrétek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek:

- *91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.

GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY115	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

Kezelési egység: szilikát sziklagyep KE-5

Érintett élőhelyek:

- I3A Kőfalak pionír növényzete
- G3×RB Nyílt szilikát sziklagyep x Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- S4 Erdei- és feketefenyvesek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek:

- *6190 Pannon sziklagyep (Stipo-Festucetalia pallentis)

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY25	A területen lévő cserjék irtása és eltávolítása kötelező.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező
GY118	Élőhelyrekonstrukció (lásd 3.2.2. fejezet).

Kezelési egység: hulladékkal feltöltött mocsárrét KE-6

Érintett élőhelyek: OF Magaskórós ruderális gyomnövényzet

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY118	Élőhelyrekonstrukció (lásd 3.2.2. fejezet).
SZ60	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.

Kezelési egység: parlag KE-7

Érintett élőhelyek: OB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY81	A gyepet évente legalább kétszer kell kaszálni.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY115	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.

Kezelési egység: cserjések KE-8

Érintett élőhelyek:

- P2a Üde cserjések
- P2b Galagonyás-kökényes-borókás cserjések

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
GY26	Inváziós fásszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.

Kezelési egység: inváziós lágyszárúak állományai KE-9

Érintett élőhelyek:

- OB Jellegtelen üde gyeppek és magaskórósok
- OC×OD Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyeppek és magaskórósok x Lágyszárú özönfajok állományai
- OD Lágyszárú özönfajok állományai
- OD×OF×RA Lágyszárú özönfajok állományai x Magaskórós ruderalis gyomnövényzet x Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- OD×RB Lágyszárú özönfajok állományai x Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- OD×B5Lágyszárú özönfajok állományai x Nem zsombékoló magassásrétek
- OD×OB Lágyszárú özönfajok állományai x Jellegtelen üde gyeppek és magaskórósok
- P2c Idegenhonos cserje vagy japánkeserűfű fajok uralta állományok

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábbon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát a vegetációs időszak kezdetén (április-május) kell elvégezni.
GY81	A gyepet évente legalább kétszer kell kaszálni.

GY101	Amennyiben inváziós gyomokkal fertőzött területen költ fokozottan védett madár, a terület tisztítását csak a megengedett kaszálási időpont után szabad kezdeni.
GY105	Minden évben tisztító kaszálás elvégzése kötelező.
GY107	Az inváziós gyomok virágzásban történő kaszálása kötelező.
GY108	Erősen fertőzött foltokat sokkoló kaszálással évente legalább háromszor kezelni kell.
GY109	A lekaszált inváziós növényeket a területről el kell távolítani a kaszálást követő 30 napon belül.
GY115	Az inváziós és termőhely idegen fajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédő szer kijuttatásával kell gondoskodni, ezen a technológián túl egyéb vegyszerhasználat tilos.
GY116	Gyepterületen trágyaszarvas kialakítása tilos.
GY117	Éjszakázó helyek és ideiglenes karámok helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.

Szántók

Általános kezelési javaslatok

A szántók viszonylag kis mennyiségben vannak jelen a területen, így nincsenek jelentős hatással a jelölő értékekre. Az esetükben a vegyszermentes táblaszegélyek kialakítása, illetve a visszagyepesítés csökkentené a szomszédos gyepekre kifejtett negatív hatásukat.

Speciális kezelési előírások

Kezelési egység: szántóterületek KE-10

Érintett élőhelyek: T1 Egyéves, nagyüzemi szántóföldi kultúrák

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkének, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer-mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.

SZ22	Rágcsálóirtó szerek és talajfertőtlenítő szerek alkalmazása tilos.
SZ23	Rovarölő szerek nem alkalmazhatók, kivéve a repce, a mustár, illetve az olajretek rovarirtását.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ46	Melioráció tilos.
SZ48	Drénezés tilos.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.

Vizes élőhelyek

Speciális kezelési előírások

Kezelési egység: csatorna KE-19

Érintett élőhelyek: B1a Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

Önkéntesen vállalható előírások:

Kód	Kezelés leírása
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minőségű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V63	Élőhelyrekonstrukció (lásd 3.2.2. fejezet).

3.2.1.2. Erdőgazdálkodás

Általános kezelési javaslatok

A területen előforduló erdők jelentős részének a természetességi állapota jó, így elsődleges cél ennek az állapotnak a fenntartása. Általános feladat ezekben az erdőkben a környéken jelenlévő inváziós fajok (elsősorban az akác, ill. a ligeterdők esetében a magas aranyvessző, ill. a bíbor nebáncsvirág) visszaszorítása. Kiemelten fontosnak tartjuk néhány állomány (ligeterdők, mészkerülő tölgyesek egy része) fatermesztést nem szolgáló üzemmódba történő átvezetését, továbbá a jelölő élőhelyek esetében a folyamatos erdőborítás melletti erdőgazdálkodásra való átállást. A területen jelentős az ültetvények (erdeifenyő, akác) kiterjedése is, melyek esetében hosszú távú fejlesztési cél az állományok őshonos társulásokká történő átalakítása.

Egységes kezelési előírások

Érintett kezelési egységek: KE-11, KE-12, KE-13, KE-14, KE-15

Érintett élőhelyek:

- J4 Fűz-nyár ártéri erdők
- J5 Égerligetek
- K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek
- K7b Mészkerülő gyertyános-tölgyesek
- L4a Zárt mészkerülő tölgyesek
- P1 Őshonos fafajú fiatalosok

- P8 Vágásterületek
- RA Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- RC Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők
- S1 Ültetett akácok
- S4 Erdei- és feketefenyvesek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek

- *91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraeával* és *Carpinus betulus-szal*
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Kötelezően betartandó előírások:

Minden üzemtervezett erdőben kötelezően betartandóak a Gyöngyös-Pinka Menti Erdőtervezési Körzet körzeti erdőterve (ügy száma: 11439/2010. érvényes 2019-ig) alapján a Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága által kiadott erdőterv határozat előírásai.

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E03	A körzeti erdőtervezés során – a közösségi jelentőségű élőhelyek vagy fajok megőrzése érdekében – az erdőterület erre alkalmas erdőrészeiben a folyamatos erdőborítást biztosító átalakító, szálaló vagy faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódok előírása.
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése a teljes területen.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése a teljes területen.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmét figyelembe véve jelölhetők ki.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során, a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E16	A gyérítések és véghasználatok során legalább 5 m ³ /ha (az állomány átlagos átmérőjét elérő közép- vagy mellmagassági átmérőjű) álló és fekvő holtfa jelenlétének biztosítása.
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábön álló holtfák meghagyása.
E18	A ritka fajhoz tartozó, odvas, böhöncös, idős vagy más okból értékes faegyedek kijelölése és megőrzése az elő- és véghasználatok során.
E19	Az elő- és véghasználatok során az előzetesen meghatározott fa-, illetve cserjefajok minden egyedének megkímélése.
E20	Fokozottan védett madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően) 100-300 m-es sugarú körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása vagy teljes tiltása.

E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közelítésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E26	Az előhasználatok során biztosítani kell az elegyfa fajok alsó és felső lombkorona szintben hagyását, fenntartását, lehetőség szerint a természetes erdőtársulásra/közösségi jelentőségű élőhelyre jellemző összetételben, mennyiségben és többé-kevésbé egyenletes eloszlásban.
E28	Őshonos fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámát (arányát) a lehetséges minimális szintre kell szorítani, illetve lehetőség szerint teljes mértékben el kell távolítani.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágásokat minden esetben az őshonos fafajok javára kell elvégezni.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás tilalma.
E37	Tájhonos fafajú állományok véghasználata során az idős állományban legalább 5% területi lefedettséget biztosító mikroélőhely visszahagyása, lehetőleg az idős állomány szerkezetét és összetételét is reprezentáló formájában.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerülendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés tiltása.
E48	Mesterséges felújítás, illetve kiegészítés esetén géppel csak részleges talajelőkészítés végezhető.
E49	Az eredeti talajállapot fenntartása érdekében a talaj-előkészítést és a tuskózást kerülni kell.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazható.
E58	Az erdősítések során a közösségi jelentőségű élőhelynek, illetve a természetes erdőtársulásnak megfelelő természetes elegyfajok biztosítására kell törekedni.
E59	Mesterséges erdősítés során legalább 3 tájhonos fafaj szálszerű vagy csoportos – a termőhelynek is megfelelő – elegyítése szükséges.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során hangsúlyt kell fektetni a természetes cserje- és lágyszárú szint kíméletére, valamint a talajtakaró megóvására.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a táj- és termőhelyhonos fafajok minden egyedének meghagyása kívánatos (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E66	Meghatározott szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítandók.
E67	Az idegenhonos és tájidegen fafajú szabad rendelkezésű erdők és fásítások felújítása nem kívánatos, azok más művelési ágban (pl. gyeplé) hasznosítandók.
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fafajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében törekedni kell az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok jelenlegi területen túli terjeszkedésének megakadályozására. Az erdőszegélyekben található intenzíven terjedő lágyszárúak továbbterjedését lehetőleg mechanikus módszerekkel (pl. kézi cserjeirtás, szárazzás) kell megakadályozni.

E70	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni:
	• Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni.
	• Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus.
	• Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással.
	• Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.
	• Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában.
	• Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.
	• Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.	
E71	A tűzpásztacon, nyiladékokon gondoskodni kell az idegenhonos, agresszíven terjeszkedő növényfajok visszaszorításáról.
E75	Kártevők elleni védekezésnél a szelektív szerek vagy biológiai módszerek alkalmazását kell előnyben részesíteni. Nem használhatók olyan hatóanyag tartalmú készítmények, amelyek közösségi jelentőségű, illetve védett fajok egyedeit is elpusztítják.

Speciális kezelési előírások

Kezelési egység: örökerdő KE-11

Érintett élőhelyek:

- J5xRB Égerligetek x Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- RBxJ5 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Égerligetek
- P8 Vágásterületek
- L4a Zárt mészkörű tölgyesek
- K7b Mészkörű gyertyános-tölgyesek
- L4axK7b Zárt mészkörű tölgyesek x Mészkörű gyertyános-tölgyesek
- J4 Fűz-nyár ártéri erdők
- RBxJ4xJ5 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Fűz-nyár ártéri erdők x Égerligetek
- RBxJ5xOD Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Égerligetek x Lágyszárú özönfajok állományai
- RCxJ5 Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Égerligetek

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek

- *91E0 Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek *Quercus petraea*-val és *Carpinus betulus*-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E10	Meghatározott erdőrészekben az élőhelyek és fajok védelme érdekében teljes érintetlenség biztosítása, térbeli vagy teljes korlátozás elrendelése.

Kezelési egység: tölgyes KE-12

Érintett élőhelyek:

- K2xRC Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők
- RCxK2xL2a Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Cseres-kocsánytalan tölgyesek
- K2 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek
- K2xK7b Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Mészkerülő gyertyános-tölgyesek
- K2xL2a Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Cseres-kocsánytalan tölgyesek
- K2xS4 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Erdei- és feketefenyvesek
- K7bxK2xL2a Mészkerülő gyertyános-tölgyesek x Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Cseres-kocsánytalan tölgyesek
- K2xS1 Gyertyános-kocsánytalan tölgyesek x Ültetett akácok
- P1xOD Óshonos fafajú fiatalosok x Lágyszárú özönfajok állományai

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek

- *91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek Quercus petraea-val és Carpinus betulus-szal
- 91M0 Pannon cseres-tölgyesek

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E34	A fahasználattal érintett területen összefüggően legfeljebb 0,5 ha véghasználati terület alakítható ki és tartható fenn, legalább 2 db, a természetes erdőtársulásra jellemző főfafajokból származó életképes magszórási fa meghagyásával.
E35	Fahasználatok során a kitermelt faanyag vonszolásos közelítése tilos.

Kezelési egység: akácok KE-13

Érintett élőhelyek:

- S1 Ültetett akácok
- S1xRB Ültetett akácok x Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- S1xP2b Ültetett akácok x Galagonyás-kökényes-borókás cserjések
- S1xRBxP2a Ültetett akácok x Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Üde cserjések

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E50	A vágásterületen történő égetés tilos.
E63	Tájidegen fafajokból álló erdősítés legalább 20% elegyarányban tájhonos fafajokkal elegyítendő.

Kezelési egység: spontán fásodó területek és jellegtelen faállományok KE-14

Érintett élőhelyek:

- RB Puhafás pionír és jellegtelen erdők
- RA Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok
- RAxOD Óshonos fajú facsoportok, fasorok, erdősávok x Lágyszárú özönfajok állományai
- RBxOB Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
- RBxOD Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Lágyszárú özönfajok állományai
- RBxP2a Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Üde cserjések
- RBxP2b Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Galagonyás-kökényes-borókás cserjések
- RBxRC Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők
- RBxRCxS1 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Ültetett akácok
- RBxS1 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Ültetett akácok
- RBxU8 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Folyóvizek
- RCxS1 Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Ültetett akácok
- RCxS1xS4 Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Ültetett akácok x Erdei- és feketefenyvesek

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E63	Tájidegen fafajokból álló erdősítés legalább 20% elegyarányban tájhonos fafajokkal elegyítendő.

Kezelési egység: erdeifenyvesek KE-15

Érintett élőhelyek:

- S4 Erdei- és feketefenyvesek
- S4xRC Erdei- és feketefenyvesek x Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők
- S4xP2bxOC Erdei- és feketefenyvesek x Galagonyás-kökényes-borókás cserjések x Jellegtelen száraz- vagy félszáraz gyepek és magaskórósok

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E63	Tájidegen fafajokból álló erdősítés legalább 20% elegyarányban tájhonos fafajokkal elegyítendő.

Kezelési egység: bálványfás folt KE-16

Érintett élőhelyek: S6 Nem őshonos fajok spontán állományai

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E68	Totális gyomirtó szerek használata az illetékes hatóság engedélyével csak intenzíven terjedő, inváziós fajok ellen alkalmazható a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal történt előzetes egyeztetést követően.
E70	Az intenzíven terjedő fajok elleni vegyszer használata során a következő előírásokat kell érvényesíteni: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyagot kell keverni.

	<ul style="list-style-type: none"> • Javasolt alkalmazási idő: július-augusztus. • Alkalmazás – a fásszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – kizárólag fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással. <p>Vegyszeres védekezés esetén legalább 10 munkanappal a tervezett védekezés megkezdése előtt írásban kell értesíteni, az érintett hatóság illetékes szervét, megjelölve a beavatkozás tervezett helyét és időpontját.</p>
E73	Inváziós fásszárú növényfajok visszaszorítása során csak a növények sikeres vegyszeres irtását követően kerülhet sor a mechanikai eltávolításra.

Kezelési egység: vörös tölgy fasor KE-17

Érintett élőhelyek: S7 Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Előírás-javaslatok

Kód	Kezelés leírása
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos fafaj alkalmazható.

3.2.1.3. Vadgazdálkodás

Általános kezelési javaslatok

A jelentős nagyvadállomány elsősorban az erdei élőhelyekre jelent veszélyt. Az erdei élőhelyek esetében tervezett fejlesztések megvalósulásához elengedhetetlen a nagyvadállomány csökkentése. Továbbá a későbbi tervezésekhez elengedhetetlen lenne egy megfelelő vadállománybecslés elvégzése a vadgazdálkodási tervek megalapozásához.

Egységes kezelési előírások

Kód	Kezelés leírása
VA01	Szóró, sózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét minden esetben be kell keríteni.

3.2.1.4. Vízgazdálkodás

Általános kezelési javaslatok

A vízgazdálkodás során a természetes hidrológiai és hidromorfológiai viszonyok módosítása, a változatos áramlási terek csökkenése és az élőhelyek homogenizálódása révén csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését. A mesterséges eredetű hidrológiai és hidromorfológiai adottságok (mesterséges mederátalakítások, duzzasztás, kétoldali partvédő művek) együttes hatása okozhatja, hogy a jelölő fajok állománymérete a Pinka Natura 2000 területté nyilvánított szakszán is kisebb, mint a kedvező állományméret. Összességében azonban megállapítható, hogy a tervezési területen található jelölő fajok állományai hosszabb távon is képesek tolerálni a hidrológiai és hidromorfológiai módosítások okozta kedvezőtlenebb környezeti adottságokat.

A Vízügyi Igazgatóság a Pinka folyóra vonatkozó mederkezelési tervének megfelelően olyan munkálatokat végez el a tervezési területen, emellett a Magyar–Osztrák Határvízi Egyezmény keretében is számos olyan vízgazdálkodási előírás érvényes a területre, melyek nehezítik, ill. nem teszik lehetővé a Pinka folyóban élő jelölő fajok természetvédelmi státuszának jelentős mértékű javítását célzó rekonstrukciós és fejlesztési munkák megvalósítását. Amennyiben a több évtizede tartó vízügyi kezelés következtében ismétlődő fenntartási munkák a már meglévő kétoldali partvédő művek által lefedett, másodlagos élőhelyeket érintik, és nem terjednek ki a fajok megtelepedésre alkalmas természetes élőhelyfoltokra és sávokra, akkor a beavatkozás nem veszélyeztet jelentős mértékben a jelenlegi állományokat.

A természetes áramlási viszonyok megváltoztatása az élőhelyek homogenizálódásának irányába hat. A finom homokos, kavicsos mederszakaszok megőrzése a fajvédelem egyik záloga, ugyanis a homokos aljzatra ívó halfajok szaporodása szempontjából nélkülözhetetlenek az ilyen típusú élőhelyek. Az áramláskedvelő fajok kavicsos talajú, sekély, de erős sodrású szakaszokon, vízfolyások felső és középső szakaszán, a gázlós, gyors sodrású, köves, kavicsos élőhelyeket kedvelik, így a hidrográfiai működés módosítása (duzzasztás, mederelzárás) a fajokra nézve jelentős veszélyeztető tényezőnek tekinthető.

A vízi és vízparti vegetációt érintő fenntartási munkák egyes jelölő fajok esetében csökkentik a meghatározó, természetes élőhelyfoltok (vízbe lógó fák, gyökerek)számát, valamint csökkentik a víztér leárnyékoltságát.

A fentiek miatt a folyón évenkénti, ill. rendszeresen ismétlődő vízkár-elhárítási, és vízrendezési-fenntartási munkák kivitelezését megelőzően, természetvédelmi-ökológiai szempontokat figyelembe vevő, aktuális vízkár-elhárítási és vízrendezési terv készítését és egyeztetését javasoljuk a működési terület szerint illetékes Őrségi Nemzeti Park Igazgatósággal. A fenntartási feladatok ellátásánál figyelembe kell venni a magyar-osztrák határvízi egyezményben írtakat, valamint az árvízvédelmi és településvédelmi vízügyi feladatok ellátásának szükségességét.

A hosszirányú átjárhatóság hiánya miatt az egyes víztestek fragmentálódnak, a populációk elszigetelődhetnek. A duzzasztó művek felvízi szakaszainak feliszapolódása csökkenti a megtelepedésre alkalmas élőhelyek kiterjedését. A feliszapolódás egyes fajok (pl. halványfoltú küllő (*Gobio albiginnatus*), német bucó (*Zingel streber*)) esetében kifejezetten káros lehet az ívóhelyek szempontjából, más fajok (pl. tompa folyamkagyló (*Unio crassus*), erdei szitakötő (*Ophiogomphus cecilia*)) esetében a mederben felhalmozódó lágy üledék alkotta élőhely nem alkalmas a faj állományainak tartós megtelepedésére. A keresztirányú elzárások az egyes populációk közötti géncserét is akadályozzák.

A halak és vízi makroszkópikus gerinctelen szervezetek természetes mozgásának

érdekében szükséges a mesterséges keresztirányú elzárások felszámolása, a hosszirányú átjárhatóság biztosítása a teljes Pinka szakaszon.

A vízfolyás mentén sok esetben a szántók közvetlenül a Pinka partjáig érnek, ezért a kemikáliák bemosódásának nagy a veszélye. A bemosódott vegyszerek elősegíthetik az eutrofizációt, illetve toxikus hatásúak lehetnek, ezért a partok menti pufferzónák kialakítása a vizes élőhely sérülékenységét jelentős mértékben csökkenti. A vízfolyás szennyezése jelentős mértékben veszélyezteti az itt élő populációkat, ugyanis a jelölő fajok érzékenyek a vízszennyezésre és csak jó vízminőségű vízfolyásokban fordulnak elő népes öfenntartó populációik. Különösen a fiatal egyedek mutatnak nagy érzékenységet a vízszennyezéssel szemben és érzékenyen reagálnak a víz oldott oxigéntartalmának megváltozására. A mezőgazdasági területekről bekerülő diffúz szennyezések és a felszíni, kommunális eredetű szennyezések hatásainak összegződése jelentős károsító tényezőnek tekinthető.

Idegenhonos, inváziós fajok nem csak természetes diszperzióval, hanem behurcolás (pl. nem megfelelően végzett haltelepítések, haltenyésztő telepekről történő kiszabadulás, horgászat) útján is bekerülhetnek a vztérbe. A károkozás minden esetben jelentős, sőt akár drasztikus mértékű is lehet, hiszen az idegenhonos fajok (részben) kiszorítják a hazai őshonos fajokat. A haltenyésztő telepek nem megfelelő működtetése az esetlegesen kiszabaduló ivadékok okozta károk mellett még vízminőségi problémákat is okozhat a tápanyag-feldúsulás következtében. A túlzott vízhasználat az ökológiai szempontból nem elegendő vízmennyiség mellett a vízminőség leromlásához vezethet, ami különösen jelentős veszélyt jelent valamennyi jelölő faj számára. Mindezek miatt a halgazdálkodás átfogó felülvizsgálatára van szükség.

Kezelési egység: Pinka-folyó KE-20

Érintett élőhelyek: U8 Folyóvizek

Vízkárelhárítási munkálatok:

- A tervezett fenntartási és vízrendezési munkálatok ne terjedjenek ki a közösségi jelentőségű fajok megtelepedésére alkalmas, korábbi beavatkozások által nem érintett természetes élőhelyfoltokra.
- A kiemelten értékes Pinka-szurdok sziklás medre érintetlenül hagyandó.
- A mederben és a partok mentén irtási tevékenység (kivételt képeznek a mütárgyak közvetlen környezete) kerülendő.
- A mederben végzett mederbiztosítási, partbiztosítási tevékenység (kivételt képeznek a mütárgyak közvetlen környezete) kerülendő.
- A szabad folyású szakaszokon az iszapolási, kotrási tevékenység (kivételt képeznek a mütárgyak közvetlen környezete) kerülendő.
- A duzzasztó művek felvízi, lassú áramlású, ill. pangóvízi állapottal jellemezhető szakaszain a feliszapolódás csökkentésére fenntartó kotrások elvégzése szükséges. Ennek ideje nem eshet egybe a halak ívási időszakával.
- Lassú áramlású, homokos mederrészek területén a beavatkozás kerülendő, a halak ívása szempontjából az ilyen típusú élőhelyek fenntartása, kialakulásának elősegítése szükséges. Az ilyen élőhelyek kialakulását a természetes mederfejlődési folyamatok biztosításával lehet elérni. A természetes mederfejlődési folyamatok alapvető feltétele a mederstabilizálás, ill. a partvédő művek megszüntetése.
- Sodrottabb szakaszok, finom kavicsos-sóderes medreinek fenntartásának, kialakulásának elősegítése szükséges
- A fenéklakó és/vagy a durva szemcseösszetételű aljzatra (pl. kavicságyra) ívó fajok

védelme érdekében a munkálatokat az ívási, illetve a zsenge ivadék megerősödése utáni, valamint a téli vermelés megkezdése előtti időszakra, július 1. és október 31. közé szükséges időzíteni.

Hosszirányú átjárhatóság:

- Hosszabb távon a duzzasztóművek felszámolása, az akadályok megszüntetése szükséges.
- A meglévő duzzasztóművek esetében szükségszerű hallépcsők építése. A duzzasztók közül Felsőcsatáron jelenleg megvalósítás alatt áll, Pornóapátiban pedig engedélyeztetés alatt van a fix bukót megkerülő csatorna (egyben hallépcső) építése (KEOP-3.1.2/09-11). Mindkét rekonstrukció esetében a működési terület szerint érintett Órségi Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetni szükséges a mederben hagyandó, mindenkor tovább vezetendő, ökológiai szempontból megfelelő vízmennyiségről. Szentpéterfán és Vaskeresztesnél a hallépcsők kialakítása szükségszerű.
- A meglévő duzzasztóművek esetében, a természetes vízjárási viszonyokhoz leginkább hasonlatos állapot kialakítása ökológiai szempontból szükségszerű, ezért elengedhetetlen a műtárgyak üzemrendjének felülvizsgálata. Szükséges a műtárgyak átalakítása, hidraulikai, áramlási feltételeinek, a természetvédelmi szempontokat prioritásként kezelő üzemrendjének kialakítása az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása céljából.

Keresztirányú átjárhatóság:

- A Pinka mozaikos élőhelyhálózatának és diverz élőhelyeinek (meghatározóan áramlói, de helyenként álló-, ill. pangóvízi jellegű) hosszútávú fenntartása céljából a folyó menti töltésekkel elzárt vizes élőhelyek, holtágak revitalizációjára van szükség (pl. Pornóapátiban az egykori holtág bekötése jelenleg készülében van).
- A kezelési egység területén extenzíven kezelt part menti pufferzóna kialakítására van szükség.
- A partmenti, területeken és a parti övben a fásszárú vegetáció irtása kerülendő, a felújítás elvégzését hazai honos fajokkal kell elvégezni.
- A kezelési egység teljes területén az idegenhonos fajok telepítésének teljes tilalma szükségszerű.
- A kezelési egység teljes területén az adventív fajok (törpeharcsa (*Ameiurus nebulosus*), ezüstkárász (*Carrasius gibelio*), szívárványos pisztráng (*Oncorhynchus mykiss*), pataki szajbling (*Salvelinus fontinalis*), kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*) egyedszámának minimalizálása, folyamatos gyérítése szükséges.
- A vízerőtelepek üzemeltetéséhez, valamint a mezőgazdasági és haltenyésztési célból szükséges vízhasználat mértékét a működési terület szerint érintett Órségi Nemzeti Park Igazgatósággal szükséges egyeztetni az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása érdekében.
- A tervezési területen a vízfolyásba jutó tisztított szennyvíz mennyiségének minimalizása és hosszabb távon annak megszüntetése javasolt.
- A területen található szennyvíztelepek hatékonyságának növelése szükségszerű a vízminőség javítása érdekében.

Kezelési egység: Pinka-meder KE-18

Érintett élőhelyek: OA Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek

- Jelenleg az év nagy részében szárazon lévő mederszakasz, amely rekonstrukcióra szorul (lásd 3.2.2. fejezet)

Kezelési egység: mesterséges tó KE-22

Érintett élőhelyek: U9 Állóvizek

- Öntözőtő, amely az év jelentős részében száraz. Vizét az üzemeltetési engedélye szerint a Pinkából nyeri, amely biztosítja az ökológiai vízmennyiség mederben hagyását.

Kezelési egység: pisztrángtelep KE-23

Érintett élőhelyek: U4 Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók

- A haltenyésztési célból igényelt vízhasználat mértékét az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósággal egyeztetni szükséges az ökológiai vízigény folyamatos biztosítása érdekében.
- A vízjogi engedélyben meghatározott szennyvíz-kibocsátási határértékek szigorú betartása és az illetékes hatóságok által történő rendszeres ellenőrzése szükséges.
- A halivadékok kiszabadulásának megakadályozására alkalmas biztonsági rendszer kiépítése szükséges.
- Megvizsgálandó a telep honos halfajok szaporítására történő felhasználásának lehetősége (lásd 3.2.2. fejezet).

Kezelési egység: árvízvédelmi létesítmények gyepei KE-24

Érintett élőhelyek:

- D34 Mocsárrétek
- OB Jellegtelen üde gyepek és magaskórósok
- RBxU8 Puhafás pionír és jellegtelen erdők x Folyóvizek
- P2a Üde cserjések
- RCxS1 Keményfás jellegtelen vagy telepített egyéb erdők x Ültetett akácok

Érintett közösségi jelentőségű élőhelyek

- 6440 Folyóvölgyek *Cnidion dubii*-hoz tartozó mocsárrétjei
- 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórét (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*)

Kezelésük során elsősorban a vizek és a közcélú vízilétesítmények fenntartására vonatkozó feladatokról szóló 120/1999. (VIII.6.) Korm. Rendelet előírásait kell figyelembe venni.

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

Gyeprekonstrukció

Háttér és célkitűzések:

A Pinka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területen három gyepterület esetében merült fel az élőhelyrekonstrukció szükségessége. A felsőcsatári kőbánya felett elterülő erősen cserjésedő/erdősülő szárazgyep, ill. sziklagyep (KE-5) található. A terület kezelése nélkül ez a jelölő élőhely teljesen el fog tűnni a Natura 2000 területről. Horvátlovón a KE-6 azonosítójú kezelési egység esetében egy jó állapotú mocsárrét egy kisebb részét töltötték fel építési törmelékkel. Ennek helyreállítása csak aktív beavatkozással képzelhető el. A harmadik rekonstrukcióra jelölt terület (KE-19) ugyancsak Horvátlovónél található. Ebben az esetben egy a mocsárréteket csapoló csatorna gyepeket szárító hatásának megszüntetése, vagyis a mocsárrétek vízellátásának javítása lenne a cél.

Érintett élőhelyek:

Pannon sziklagyeppek (KE-5)	3 ha
Sík- és dombvidéki kaszálórétek (KE-6)	2 ha
Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> -hoz tartozó mocsárrétjei (KE-19)	10 ha

Alkalmazott módszerek:

A KE-5 kezelési egység esetében: a cserjék kézi erővel történő kivágása, majd a területen történő aprítékolása és elszállítása. A cserjék eltávolítását követően három éven keresztül a tuskók és sarjak eltávolítása évi két alkalommal történő szárazúzással, vagy vágófejes kézi kaszával. Folyamatos legeltetés vagy kaszálás.

A KE-6 kezelési egység esetében: Az építési törmelék gépi eltávolítása. (Fontos, hogy ez csak úgy oldható meg az értékes élőhelyek károsodása nélkül, ha a munkagépek nem mehetnek be a mocsárrétre!!) Ezt követően a környező gyepekről származó magkeveréssel, illetve kaszálékkal történő gyepesítés.

A KE-19 kezelési egység esetében: a lecsapoló csatorna megszüntetése úgy, hogy a település csapadékvíz elvezetése továbbra is zavartalanul működjön.

Résztevők

Területek tulajdonosai
ÖNPI, mint a terület természetvédelmi kezelője

Tervezett költségvetés és forrás

100 millió Ft – KEHOP

Örökerdők kialakítása

Háttér és célkitűzések:

A Vas-hegy meredek lejtőin előforduló gyertyános-tölgyesek és a folyó-menti égerligetek esetében kívánatos lenne a teljes érintetlenség biztosítása és a természetes erdődinamikai folyamatok érvényesülésének lehetővé tétele. Míg a gyertyános-tölgyesek esetében ezt leginkább talajvédelmi megfontolások indokolják, a ligeterdők esetében az élőhelyek kimagasló értéke és az inváziós fajok általi fertőzésveszély, amelyet a vágásos gazdálkodás felerősít.

Érintett élőhelyek:

Gyertyános-tölgyesek (KE-11)	4 ha
Égerligetek (KE-11)	17 ha

Alkalmazott módszerek:

A területek érintetlenül hagyásához először a tulajdonviszonyok rendezése szükséges. Mivel az érintett erdők jelentős részben magántulajdonban vannak, ezért a cél elérését az biztosítani, ha ezeket a területeket az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság megvásárolná. Ezt követően szükséges az idegenhonos fafajok eltávolítása, különös tekintettel az agresszíven terjedő akácé. Ehhez minél kíméletesebb módszereket kell alkalmazni, a fák meggyűrűzését és vegyszeres injektálását. A projekt részét kell képezze az örökerdők bemutatására szolgáló

turisztikai infrastruktúra kialakítása, tanösvények építése, tájékoztató táblák felállítása és információs füzetek elkészítése.

Részvevők

Területek tulajdonosai
ÖNPI, mint a terület természetvédelmi kezelője

Tervezett költségvetés és forrás

500 millió Ft – KEHOP

A Pinka-folyó komplex rehabilitációja

Háttér és célkitűzések:

A Pinka-folyón jelenleg az egyik legjelentősebb természetvédelmi probléma a keresztirányú elzárásokat előidéző számos duzzasztómű jelenléte. A tervezett projekt így ezen duzzasztók hallépcsővel való ellátásán keresztül biztosítani kívánja a folyó teljes szakaszán a hosszirányú átjárhatóságot. Emellett fontos cél a megépült halátjárók folyamatos monitorozása, működésük ellenőrzése is. Természetvédelmi kockázatot rejt a vaskeresztesi pisztrángtelep is (bár jelenleg nem üzemel), mivel keresztirányú elzárást okoz és idegenhonos fajokkal szennyezheti a folyót. A jelölő fajok megtelepedésére alkalmas természetes élőhelyek fenntartása, kialakulásának elősegítése érdekében célként fogalmazható meg a természetes mederfejlődési folyamatok hosszabb távon történő biztosítása. A természetes mederfejlődési folyamatok alapvető feltétele a mederstabilizálás, ill. a partvédő művek megszüntetése, melynek megvalósítását a terület vízügyi kezelőjével és az érintett osztrák hatóságokkal és tulajdonosokkal közös együttműködésben célszerű megvalósítani. Mivel a jelölő fajok állományainak megtelepedése és hosszabb távú fennmaradása szempontjából meghatározó szerepe van a partokat kísérő fás, bokros vegetáció meglétének, ezért a Pinka magyarországi szakaszán a partak mindkét partján 20-50 m széles pufferzóna kialakítása indokolt.

Érintett területek és beavatkozások:

Vaskeresztesi pisztrángtelep:

- Vizsgálni szükséges a bekapcsolt holtág szerepét, funkcionális működését.
- Ki kell dolgozni a pisztrángtelep szabályozott biztonságos működtetésének feltételrendszerét (vagy megszüntetését).
- A baloldali „üzemcsatorna” ágon egy hosszirányú átjárhatóságot biztosító halátjáró kiépítése.
- Őshonos halfajok mesterséges szaporítására alkalmas egység kialakítása.

Szentpéterfai erőmű átalakítása:

- Keresztirányú elzárás megszüntetése, hosszirányú átjárhatóság biztosítása.
- Hordalékkirakó esetében meg kell oldani a halak folyóba történő visszajuttatását.
- Tekintettel arra, hogy a hosszirányú átjárhatóságot biztosító halátjáró kialakítására műszaki okok miatt várhatóan osztrák területek igénybe vételével kerülhet csak sor, ezért közös magyar-osztrák projekt keretében lehet ezt megvalósítani.

Pornóapáti erőmű halátjáró-monitoringja:

- Az osztrák tulajdonban lévő erőmű mellett kialakításra került egy halátjáró. Ennek biztonságos és jól funkcionáló működését folyamatosan ellenőrizni kell, továbbá az

esetlegesen szükséges műszaki átalakítások, a hallépcső üzemelési rendjét az ökológiai igényeknek megfelelően kell engedélyezni. Hordalékkirakó esetében meg kell oldani a halak folyóba történő visszajuttatását.

Pinkamindszenti holtág rehabilitációja:

Meg kell vizsgálni a holtág esetleges újraélesztési lehetőségét.

Komplex pufferzóna kialakítása a teljes szakaszon:

A Pinka magyarországi szakaszán a patak mindkét partján 20-50 m széles pufferzóna kialakítása indokolt.

Szennyvíztisztítók hatékonyságának növelése:

A meglévő szennyvíztisztítók korszerűsítése és biológiai szűrőmezővel történő ellátása.

Részvevők

Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, mint a folyó vagyonkezelője
ÖNPI, mint a terület természetvédelmi kezelője
Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Erőművek és pisztrángtelep tulajdonosai
Önkormányzatok

Tervezett költségvetés és forrás

1000 millió Ft – Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

Valamennyi érintett halfaj esetében alapvető a fajvédelem szempontjából:

- a hosszirányú átjárhatóság biztosítása a teljes Pinka szakaszon a mesterséges és a természetes keresztirányú elzárások felszámolása (Felsőcsatáron jelenleg folyik a halátjáró építése)
- ökológiai vízigeny meghatározása, annak folyamatos biztosítása
- vízminőség megőrzése vagy javítása
- a Pinka diverz élőhelyeinek (meghatározóan áramlívízi, de helyenként álló-, ill. pangóvízi jellegű) hosszútávú fenntartása (Pornóapátiban az egykori holtág bekötése jelenleg készül)
- part menti pufferzóna kialakítása és fenntartása
- A Pinkába jutó szennyezés minimalizálása (megszüntetése)
- Az adventív (és Ausztriából is bejutó) fajok egyedszámának minimalizálása
- idegenhonos fajok telepítésének a tilalma

Fajspecifikus kezelési javaslatok:

ingola fajok (*Eudontomyzon spp.*)

- vízminőség biztosítása, javítása, szennyezések felszámolása, megakadályozása
- alacsony áramlású homokos mederrészek fenntartása, kialakulásának elősegítése (ívás szempontjából)

szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)

- A Pinka patak morfológiai diverzitásának fenntartása, lassan áramló, esetenként növényesedő, sekély, nyugodt, vízínövényzetben gazdag víztestek fenntartása, kialakulásának elősegítése.
- A faj szaporodásának előfeltétele az ikrák elhelyezésére szolgáló kagylók jelenléte. A víz minőségének, és a meder/víztest olyan minőségű ökológiai állapotának a fenntartása, hogy az a kagylók számára is fenntartható legyen. Ennek feltétele a megfelelő vízminőség, tiszta, homokos mederszakaszok jelenléte.

halványfoltú küllő (*Gobio albipinnatus*)

- Finom homokos, kavicsos mederszakaszok megőrzése a fajvédelem egyik záloga. Homokos aljzatra ívó faj, ragadós ikráit a homok/kavicsszemekhez esetleg finom gyökerekhez tapasztja.

német bucó (*Zingel streber*)

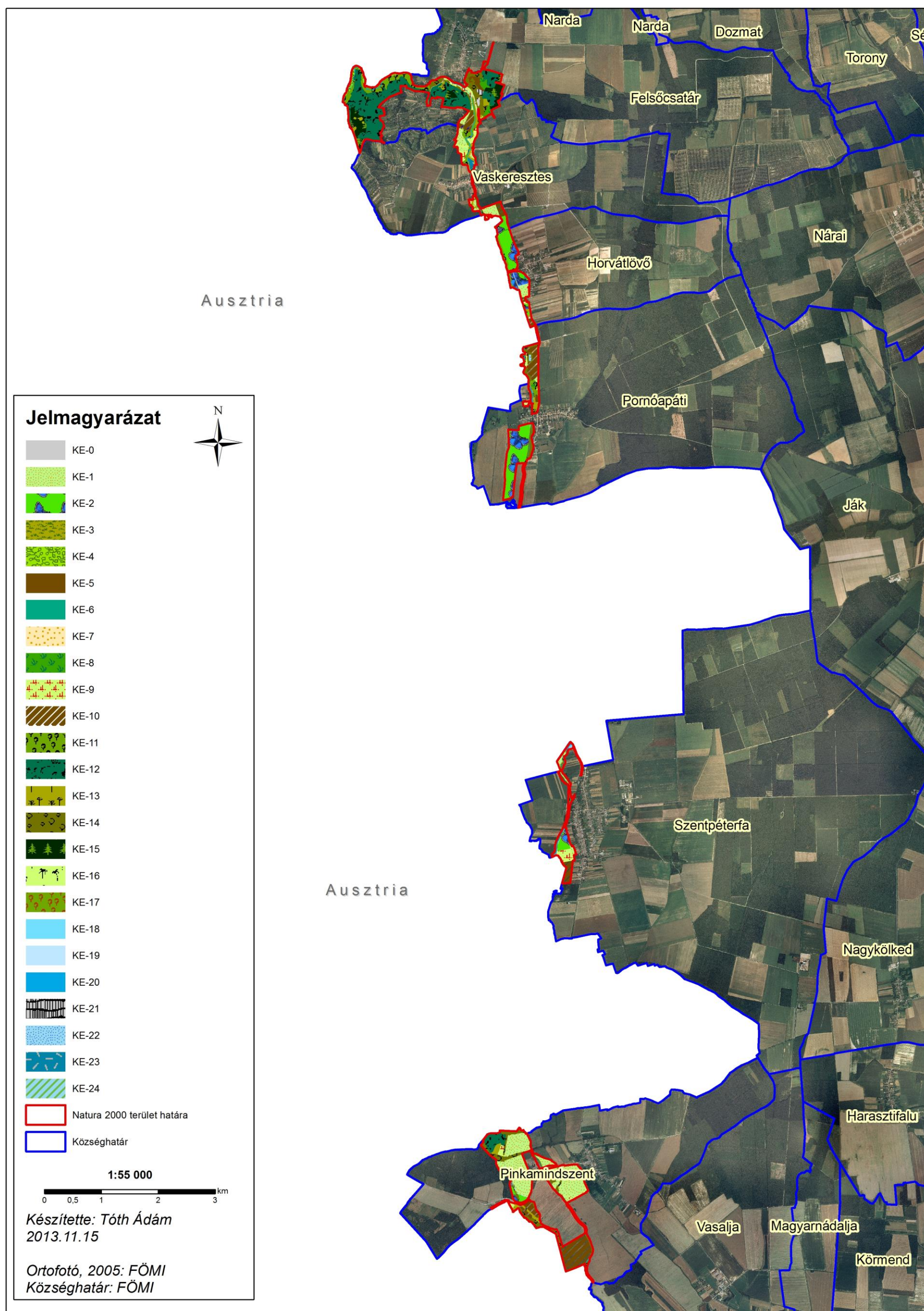
- Sodrottabb szakaszok finom kavicsos-sóderes medreinek fenntartása, kialakulásának elősegítése
- Fenéklépcsők (surrantók) áramlásjavító, oxigénszint emelő kövek elhelyezése a mederben.
- Duzzasztott szakaszok felszámolása (különösen a Rábához közel eső szakaszokon)

3.2.4. Kutatás, monitorozás

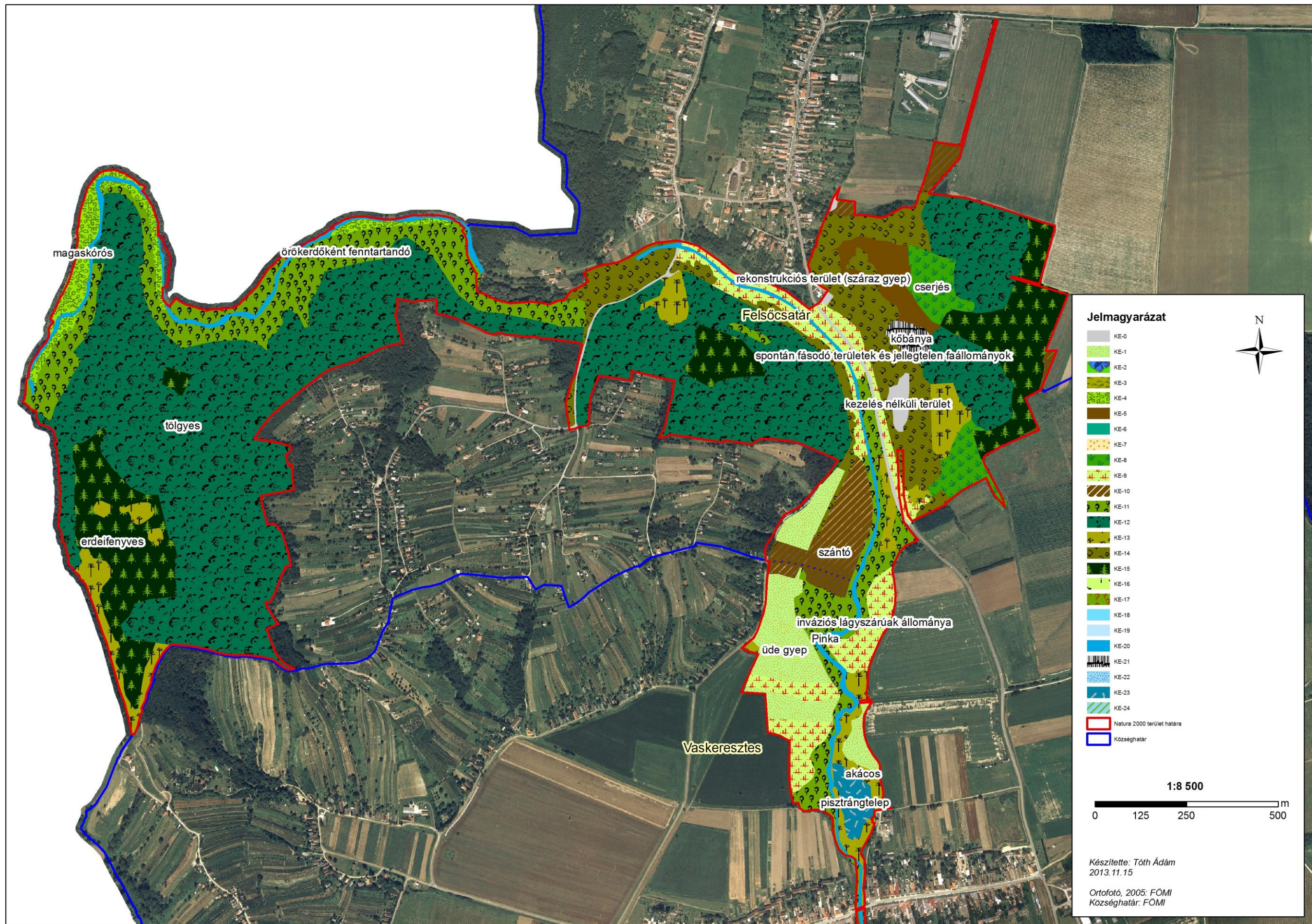
- A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer halegyüttesek monitorozására kidolgozott programjának keretében a Pinka érintett szakaszán, három éves ismétlésben, négy mintavételi szelvény rendszeres monitorozása javasolt a kiemelt jelentőségű dunai ingola (*Eudontomyzon spp.*) és német bucó (*Zingel streber*) előfordulásának pontosítása és állományváltozásának nyomon követése szempontjából.
- A kiépítés alatt lévő, hosszirányú átjárhatóságot biztosító műtárgyak funkcionális működőképességének monitorozását fontos lenne elkezdeni.
- A Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer vízi makroszkópikus gerinctelen együttesek monitorozására kidolgozott programjának keretében a Pinka legfelső hazai szakaszán, három éves ismétlésben, egy mintavételi szelvény mellett további, legalább két (az alsóbb szakaszokra kiterjedő) mintavételi szelvény rendszeres monitorozása szükséges a tompa folyamkagyló és az erdei szitakötő állományaira vonatkozóan.
- A terület állapotának nyomonkövetése szempontjából, illetve a kezelési előírások aktuálisan tartása miatt fontos lenne a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszernek megfelelő élőhelyterképezés és a jelölő állatfajok állományfelmérésének legalább 10 évente történő megismétlése.

3.2.5. Mellékletek: a tervezési területen javasolt természetvédelmi kezelések, valamint a művelési ág lehetséges megváltoztatásának összegzése (térkép és táblázat)

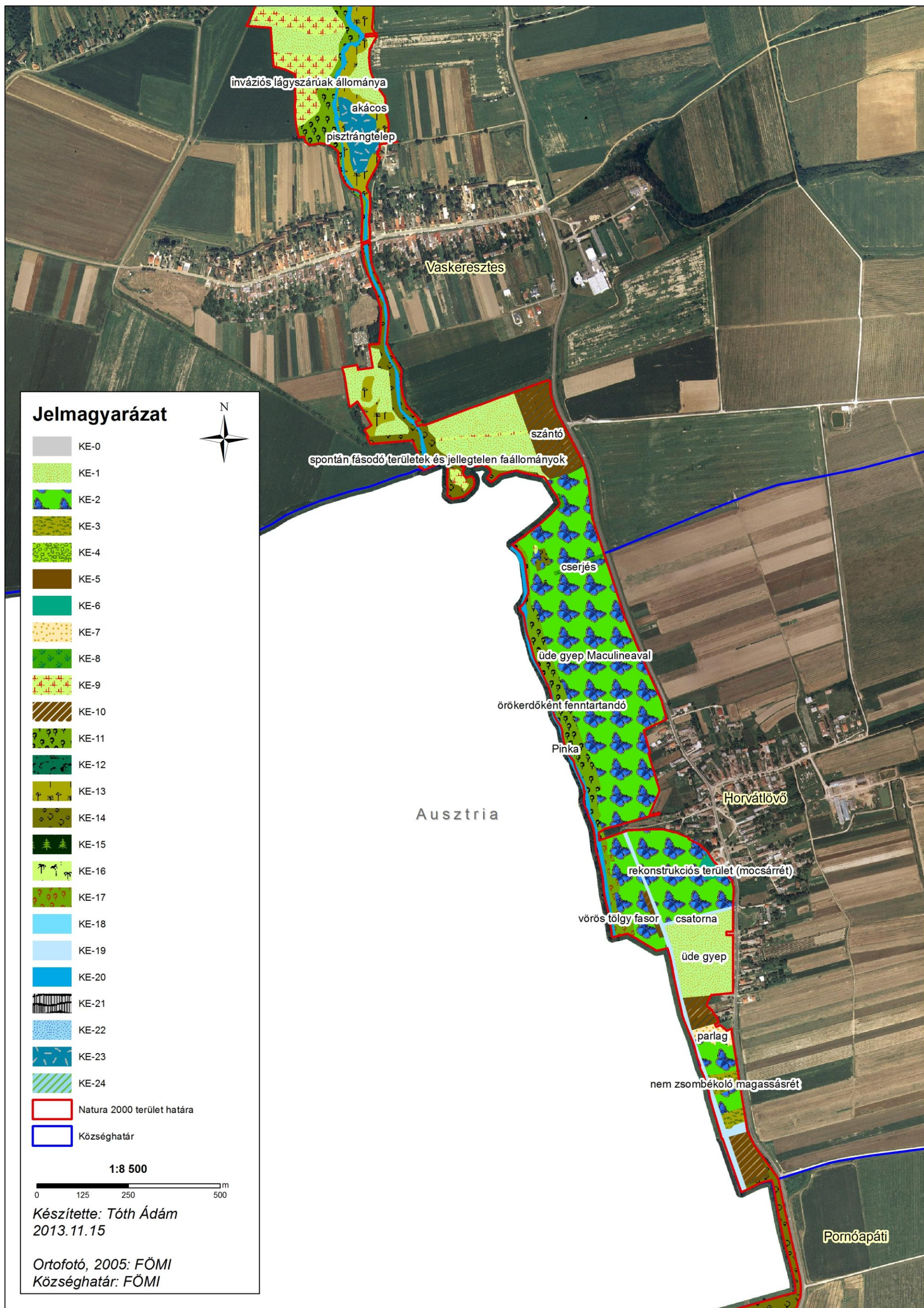
3.2.5.1. A tervezési terület kezelési egységeinek áttekintő térképe

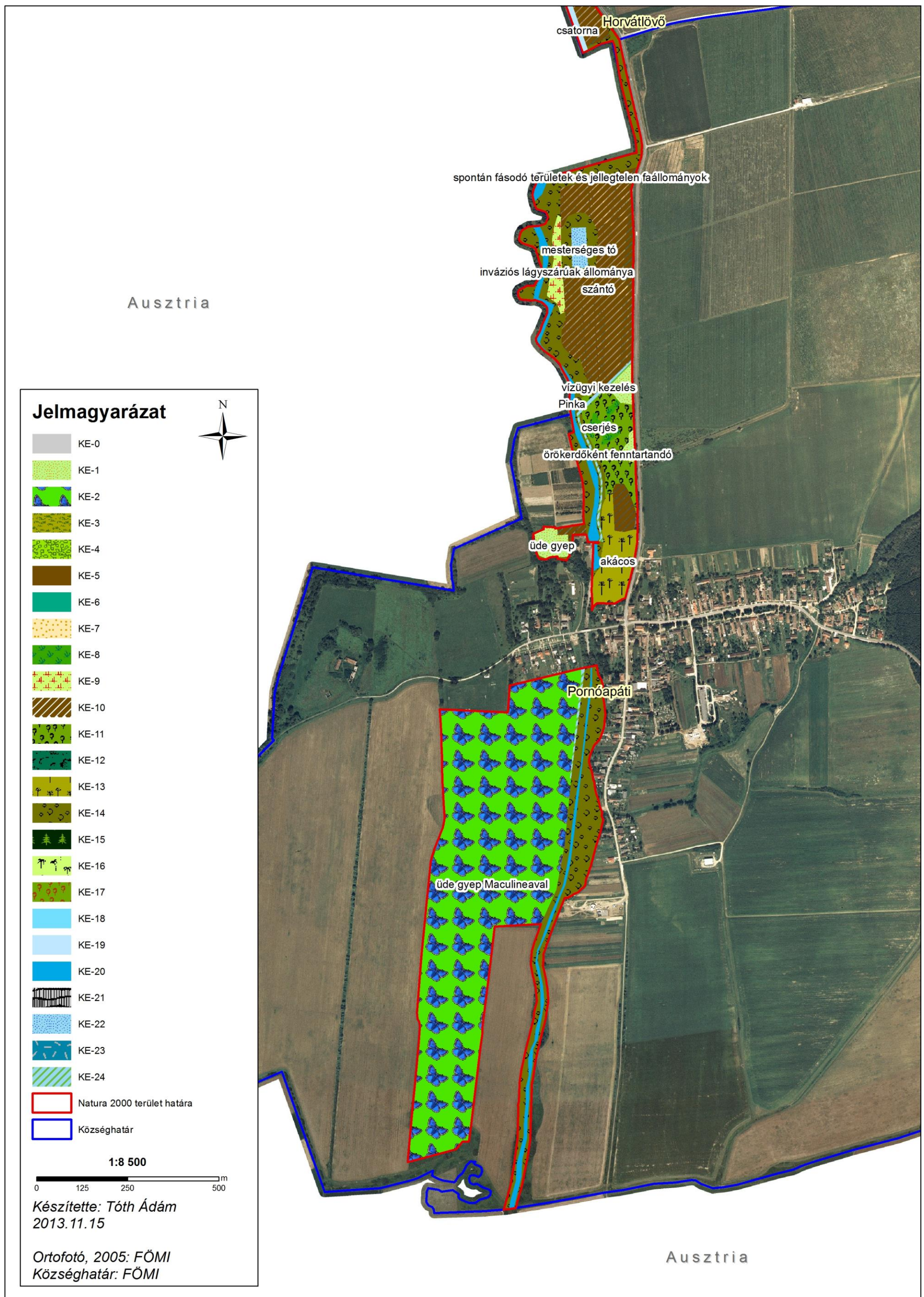
3.2.5.2. A tervezési terület kezelési egységei 1.

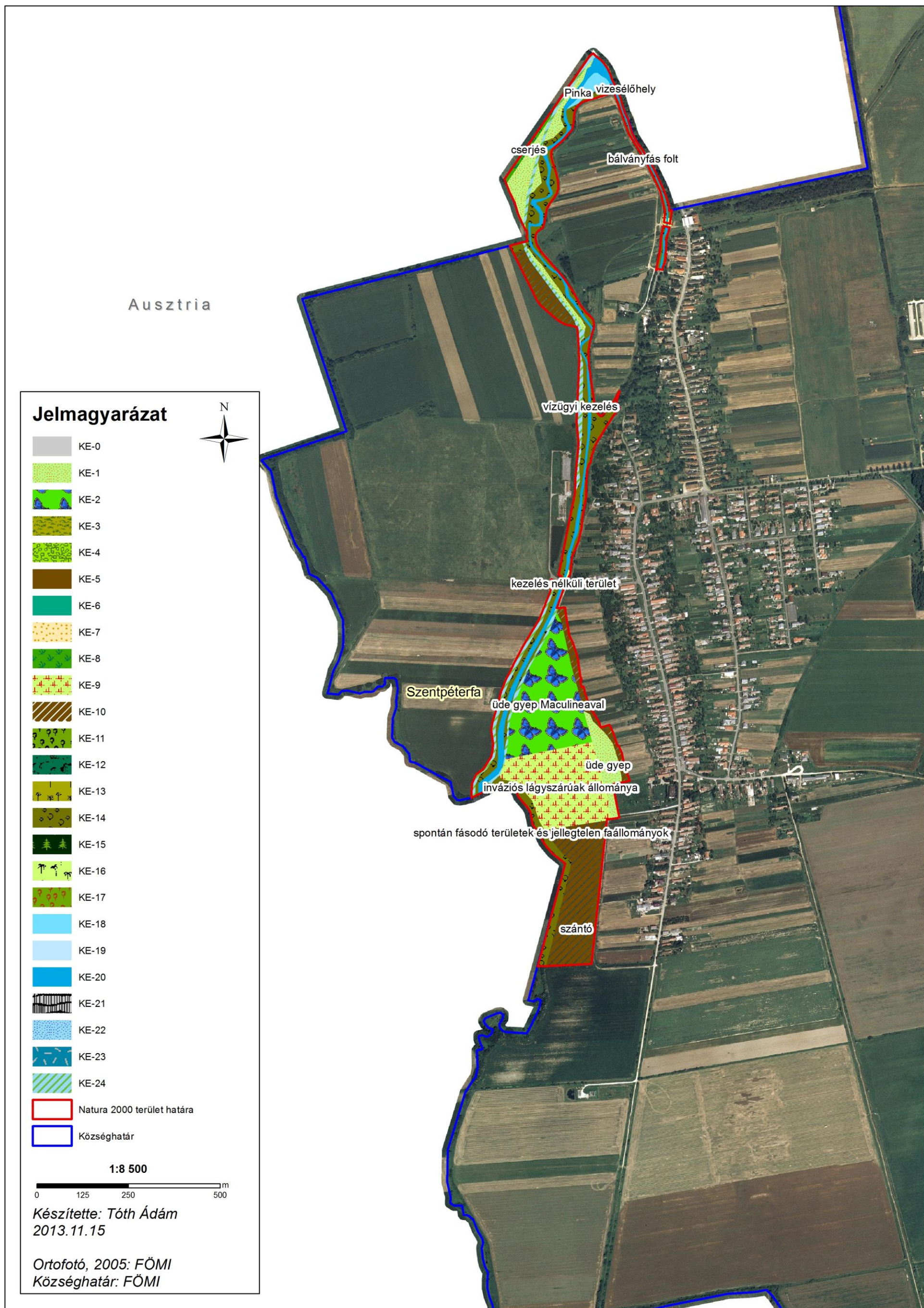

3.2.5.3. A tervezési terület kezelési egységei 2.

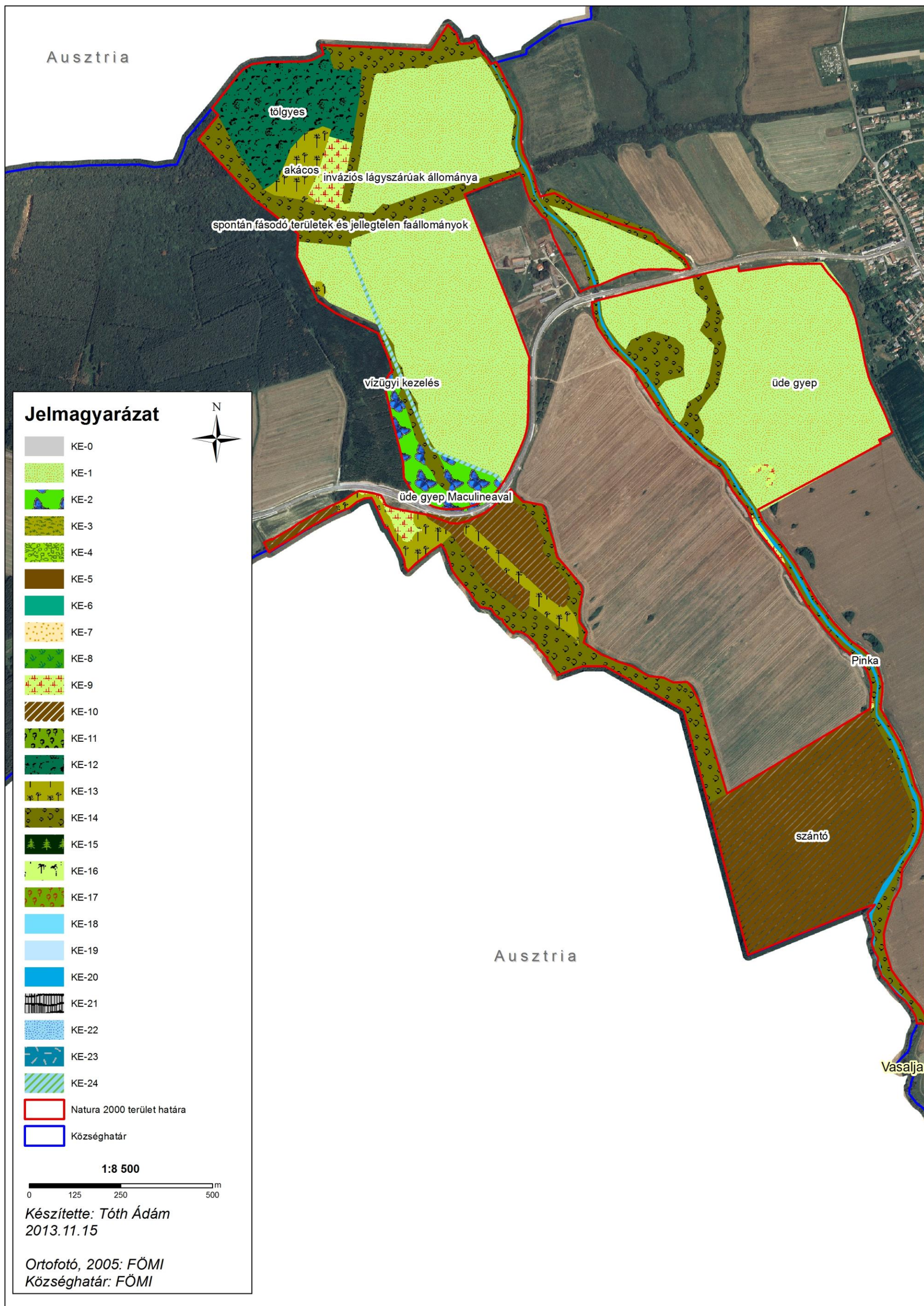

3.2.5.4. A tervezési terület kezelési egységei 3.

3.2.5.6. A tervezési terület kezelési egységei 5.

3.2.6. A tervezési terület földrészleteit érintő kezelési egységek

Település	HRSZ	KE
Felsőcsatár	0100/	KE-4, KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0101/	KE-4, KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0104/	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0105/	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0107/	KE-4, KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0108/	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0109/	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0110/	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0111/	KE-4, KE-20
Felsőcsatár	0112/a	KE-4, KE-11, KE-20
Felsőcsatár	0112/b	KE-4, KE-11, KE-12, KE-20
Felsőcsatár	0113/	KE-4, KE-20
Felsőcsatár	0114/	KE-4, KE-20
Felsőcsatár	0115/	KE-20
Felsőcsatár	0118/	KE-4, KE-12, KE-20
Felsőcsatár	0119/	KE-4, KE-20
Felsőcsatár	0123/	KE-4, KE-12, KE-20
Felsőcsatár	0124/	KE-4, KE-11, KE-12, KE-20
Felsőcsatár	0125/	KE-4, KE-11, KE-12
Felsőcsatár	0126/	KE-11, KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	0127/3	KE-11, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	0127/6	KE-11, KE-12, KE-13, KE-15, KE-20
Felsőcsatár	0127/7	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	0128/	KE-11, KE-14
Felsőcsatár	0130/	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	014/17	KE-15
Felsőcsatár	014/18	KE-15
Felsőcsatár	014/19	KE-15
Felsőcsatár	014/20	KE-15
Felsőcsatár	015/	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	016/	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	0173/	KE-0, KE-1, KE-12, KE-13, KE-14

Település	HRSZ	KE
Felsőcsatár	0175/10	KE-1, KE-9, KE-10, KE-14
Felsőcsatár	0175/11	KE-9, KE-10, KE-11, KE-14
Felsőcsatár	0175/3	KE-10
Felsőcsatár	0175/4	KE-10
Felsőcsatár	0175/5	KE-10
Felsőcsatár	0175/6	KE-1, KE-10
Felsőcsatár	0175/7	KE-1
Felsőcsatár	0175/8	KE-1
Felsőcsatár	0175/9	KE-1, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	0182/2	KE-9, KE-14
Felsőcsatár	0183/a	KE-11, KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	0183/b	KE-0, KE-12, KE-13
Felsőcsatár	0183/c	KE-12
Felsőcsatár	0183/d	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	0183/f	KE-0, KE-12, KE-13
Felsőcsatár	0187/2a	KE-0, KE-9, KE-11, KE-14
Felsőcsatár	0187/2b	KE-0, KE-9, KE-11, KE-14
Felsőcsatár	0187/2c	KE-0, KE-14
Felsőcsatár	0189/1	KE-0, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	0189/2	KE-14
Felsőcsatár	0190/2	KE-0, KE-14
Felsőcsatár	0191/1	KE-0, KE-9, KE-14
Felsőcsatár	0191/2	KE-9, KE-14
Felsőcsatár	0196/7	KE-0, KE-12, KE-13, KE-14, KE-20
Felsőcsatár	0197/	KE-14
Felsőcsatár	0198/2	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	06/39	KE-0, KE-10, KE-14
Felsőcsatár	06/40	KE-10, KE-12, KE-14, KE-15
Felsőcsatár	06/41	KE-5, KE-8, KE-14
Felsőcsatár	06/42	KE-5, KE-8, KE-12, KE-14, KE-15
Felsőcsatár	06/43	KE-5
Felsőcsatár	06/44	KE-5, KE-14
Felsőcsatár	06/45	KE-5, KE-14, KE-21

Település	HRSZ	KE
Felsőcsatár	06/46	KE-14, KE-21
Felsőcsatár	06/47	KE-5, KE-8, KE-12, KE-21
Felsőcsatár	06/48	KE-12, KE-13, KE-14
Felsőcsatár	06/49	KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	06/4a	KE-5, KE-8
Felsőcsatár	06/4b	KE-5, KE-8, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	06/4c	KE-5, KE-8
Felsőcsatár	06/4d	KE-5, KE-8, KE-12, KE-14, KE-15
Felsőcsatár	06/50	KE-8, KE-12, KE-14, KE-15
Felsőcsatár	06/51	KE-10, KE-14
Felsőcsatár	093/1	KE-5, KE-12, KE-14, KE-15, KE-21
Felsőcsatár	093/5	KE-14
Felsőcsatár	094/	KE-10, KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	095/5	KE-0, KE-9, KE-10, KE-11, KE-13, KE-14, KE-20
Felsőcsatár	096/1	KE-9, KE-14
Felsőcsatár	096/2	KE-12, KE-14
Felsőcsatár	096/3	KE-9, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	096/4	KE-9, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	096/5	KE-9, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	096/6	KE-0, KE-9, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	098/10	KE-14
Felsőcsatár	098/11	KE-14
Felsőcsatár	098/12	KE-14
Felsőcsatár	098/13	KE-14
Felsőcsatár	098/14	KE-14
Felsőcsatár	098/15	KE-11, KE-14
Felsőcsatár	098/4	KE-14, KE-20
Felsőcsatár	098/6	KE-14
Felsőcsatár	098/7	KE-14
Felsőcsatár	098/8	KE-14
Felsőcsatár	098/9	KE-14
Felsőcsatár	099/	KE-4, KE-11, KE-20
Horvátlovó	0280/	KE-2, KE-11

Település	HRSZ	KE
Horvátlövő	0281/	KE-2, KE-11
Horvátlövő	0282/	KE-2, KE-11
Horvátlövő	0283/	KE-2, KE-11
Horvátlövő	0284/	KE-2, KE-11
Horvátlövő	0285/	KE-2, KE-11
Horvátlövő	04/	KE-2, KE-8, KE-11
Horvátlövő	05/11	KE-2, KE-8, KE-14
Horvátlövő	05/12	KE-2, KE-14
Horvátlövő	05/13	KE-2
Horvátlövő	05/14	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/15	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/16	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/17	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/18	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/19	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/2	KE-2, KE-11, KE-20
Horvátlövő	05/20	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/21	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/22	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/23	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/24	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/25	KE-2, KE-11
Horvátlövő	05/8a	KE-2
Horvátlövő	05/8b	KE-2
Horvátlövő	06/	KE-11, KE-17, KE-20
Horvátlövő	07/10	KE-19
Horvátlövő	07/11	KE-2, KE-10, KE-19
Horvátlövő	07/13	KE-2, KE-17, KE-19
Horvátlövő	07/14	KE-2, KE-17, KE-19
Horvátlövő	07/15	KE-2, KE-17
Horvátlövő	07/16a	KE-2, KE-10, KE-17, KE-19
Horvátlövő	07/16b	KE-2, KE-10, KE-19
Horvátlövő	07/17	KE-2, KE-19

Település	HRSZ	KE
Horvátlövő	07/18	KE-2, KE-19
Horvátlövő	07/19	KE-2, KE-19
Horvátlövő	07/1a	KE-2, KE-17, KE-19, KE-20
Horvátlövő	07/1b	KE-1, KE-2, KE-3, KE-7, KE-10, KE-19
Horvátlövő	07/1c	KE-1, KE-2, KE-3, KE-7, KE-10, KE-14, KE-19
Horvátlövő	07/20	KE-1, KE-19
Horvátlövő	07/21	KE-1, KE-19
Horvátlövő	07/22	KE-1
Horvátlövő	07/23	KE-1
Horvátlövő	07/24	KE-1, KE-10
Horvátlövő	07/25	KE-1, KE-10
Horvátlövő	07/26	KE-10
Horvátlövő	07/27	KE-7, KE-10
Horvátlövő	07/28	KE-2, KE-3, KE-7
Horvátlövő	07/30	KE-2, KE-6
Horvátlövő	07/31a	KE-2, KE-6, KE-19
Horvátlövő	07/31b	KE-2, KE-19
Horvátlövő	07/34a	KE-1, KE-2, KE-19
Horvátlövő	07/34b	KE-1
Horvátlövő	07/34c	KE-1
Horvátlövő	07/36	KE-2, KE-3, KE-19
Horvátlövő	07/37	KE-3, KE-19
Horvátlövő	07/4a	KE-10, KE-19
Horvátlövő	07/4b	KE-10, KE-14, KE-19
Pinkamindszent	0127/	KE-14
Pinkamindszent	0128/	KE-14
Pinkamindszent	0130/1	KE-1, KE-9, KE-10, KE-14
Pinkamindszent	0136/	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0137/	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0138/3	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0138/4	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0141/1	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0142/	KE-1, KE-14

Település	HRSZ	KE
Pinkamindszent	0171/	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0173/	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0174/	KE-1, KE-12, KE-14
Pinkamindszent	0175/1	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0175/2	KE-1
Pinkamindszent	0175/3	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0175/4	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	0177/10	KE-12, KE-13
Pinkamindszent	0177/2	KE-9, KE-12, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0177/4	KE-9, KE-12, KE-14
Pinkamindszent	0177/5	KE-9, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0177/6	KE-9, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0177/7	KE-12
Pinkamindszent	0177/8	KE-12
Pinkamindszent	0177/9	KE-12, KE-13
Pinkamindszent	0178/	KE-1, KE-9, KE-12, KE-14
Pinkamindszent	0182/1	KE-1, KE-12, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0182/2	KE-14
Pinkamindszent	0182/3	KE-14
Pinkamindszent	0186/3	KE-1, KE-2, KE-14
Pinkamindszent	0193/	KE-1, KE-2, KE-14
Pinkamindszent	0196/	KE-2, KE-14
Pinkamindszent	0197/	KE-2, KE-14
Pinkamindszent	0199/2	KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0199/3	KE-10, KE-14
Pinkamindszent	0204/	KE-10, KE-14
Pinkamindszent	0205/	KE-9, KE-10, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0208/	KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0209/1	KE-9, KE-10, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0209/2	KE-10, KE-14
Pinkamindszent	0209/3	KE-10, KE-14
Pinkamindszent	0209/4	KE-10, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0209/5	KE-10, KE-13

Település	HRSZ	KE
Pinkamindszent	0209/6	KE-10, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	0213/1	KE-1, KE-2, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	094/12	KE-1, KE-9, KE-14
Pornóapáti	0106/5a	KE-14
Pornóapáti	0106/5b	KE-14
Pornóapáti	0106/6	KE-14
Pornóapáti	0107/12	KE-2
Pornóapáti	0107/17	KE-2
Pornóapáti	0107/18	KE-2
Pornóapáti	0107/19	KE-2
Pornóapáti	0107/20	KE-2
Pornóapáti	0107/21	KE-2
Pornóapáti	0107/26	KE-2
Pornóapáti	0107/27	KE-2
Pornóapáti	0107/28	KE-2
Pornóapáti	0107/29	KE-2
Pornóapáti	0107/30	KE-2
Pornóapáti	0107/31	KE-2
Pornóapáti	0107/32	KE-2
Pornóapáti	0107/33	KE-2
Pornóapáti	0107/34	KE-2
Pornóapáti	0107/35	KE-2
Pornóapáti	0107/36	KE-2
Pornóapáti	0107/37	KE-2
Pornóapáti	0107/46	KE-2, KE-14
Pornóapáti	0107/47	KE-2, KE-14
Pornóapáti	0107/9	KE-2
Pornóapáti	0108/2	KE-2
Pornóapáti	0133/	KE-2
Pornóapáti	0134/	KE-2
Pornóapáti	0135/	KE-2
Pornóapáti	0136/	KE-2
Pornóapáti	014/1	KE-10, KE-14

Település	HRSZ	KE
Pornóapáti	014/2	KE-1, KE-8, KE-10, KE-11, KE-13, KE-14
Pornóapáti	014/3	KE-1, KE-8, KE-11
Pornóapáti	0146/	KE-2, KE-14
Pornóapáti	0147/	KE-2
Pornóapáti	0148/	KE-2, KE-14
Pornóapáti	0149/	KE-14
Pornóapáti	015/2	KE-10
Pornóapáti	015/3	KE-10, KE-14
Pornóapáti	015/4	KE-1, KE-8, KE-11
Pornóapáti	0150/	KE-14
Pornóapáti	0151/a	KE-14
Pornóapáti	0151/b	KE-14
Pornóapáti	05/10	KE-14
Pornóapáti	05/11	KE-14
Pornóapáti	05/12	KE-1, KE-10, KE-14
Pornóapáti	05/2	KE-1, KE-10, KE-14
Pornóapáti	05/8	KE-1, KE-14
Pornóapáti	05/9	KE-1, KE-10, KE-14
Pornóapáti	06/2	KE-14
Pornóapáti	06/3	KE-14
Pornóapáti	06/4	KE-9, KE-10, KE-11, KE-14
Pornóapáti	06/5	KE-8, KE-11, KE-14
Pornóapáti	07/2	KE-14
Pornóapáti	07/3	KE-14
Pornóapáti	07/4	KE-14
Pornóapáti	07/5	KE-10, KE-13, KE-14
Pornóapáti	09/1	KE-9, KE-10, KE-11, KE-14, KE-22
Pornóapáti	09/10	KE-8, KE-11
Pornóapáti	09/11	KE-8, KE-11, KE-14
Pornóapáti	09/12	KE-13, KE-14
Pornóapáti	09/13	KE-13, KE-14
Pornóapáti	09/14	KE-13
Pornóapáti	09/15	KE-10

Település	HRSZ	KE
Pornóapáti	09/16	KE-1, KE-8, KE-10, KE-11, KE-13
Pornóapáti	09/17	KE-10, KE-11, KE-13, KE-14
Pornóapáti	09/4a	KE-10, KE-11, KE-13
Pornóapáti	09/4b	KE-10, KE-13
Pornóapáti	09/6	KE-8, KE-11, KE-14
Pornóapáti	09/8	KE-1, KE-11
Szentpéterfa	010/	KE-14
Szentpéterfa	011/	KE-1, KE-9, KE-14
Szentpéterfa	012/2	KE-1, KE-2, KE-9, KE-10
Szentpéterfa	012/3	KE-2, KE-14
Szentpéterfa	012/4	KE-1, KE-2, KE-9, KE-10, KE-14
Szentpéterfa	013/2	KE-0, KE-14
Szentpéterfa	013/3	KE-14
Szentpéterfa	014/15	KE-14
Szentpéterfa	014/16	KE-14
Szentpéterfa	014/17	KE-14
Szentpéterfa	018/25	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	018/26	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	018/27	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	036/1	KE-1, KE-14, KE-18, KE-20
Szentpéterfa	036/2	KE-0, KE-9, KE-10, KE-14, KE-18, KE-20
Szentpéterfa	036/3	KE-14, KE-18
Szentpéterfa	037/1	KE-1, KE-8, KE-14, KE-20
Szentpéterfa	037/2	KE-1, KE-8, KE-14, KE-20
Szentpéterfa	038/48	KE-14
Szentpéterfa	041/1	KE-9, KE-14, KE-16, KE-20
Szentpéterfa	041/2	KE-14
Szentpéterfa	07/10	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	07/11	KE-9, KE-10, KE-14
Szentpéterfa	07/8	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	07/9	KE-10, KE-14
Szentpéterfa	09/	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	010/3	KE-8, KE-12, KE-13, KE-15

Település	HRSZ	KE
Vaskeresztes	0124/	KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0125/1	KE-11
Vaskeresztes	0125/2	KE-11
Vaskeresztes	0125/3	KE-11
Vaskeresztes	0125/4	KE-11
Vaskeresztes	0126/	KE-11, KE-13, KE-20, KE-23
Vaskeresztes	0127/1	KE-13, KE-23
Vaskeresztes	0127/2	KE-13, KE-23
Vaskeresztes	0127/3	KE-13, KE-23
Vaskeresztes	0127/4	KE-13, KE-23
Vaskeresztes	0127/5	KE-13, KE-20, KE-23
Vaskeresztes	0127/6	KE-13, KE-20
Vaskeresztes	0127/7	KE-13
Vaskeresztes	0128/1	KE-10, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	0128/2	KE-9, KE-11, KE-13, KE-20
Vaskeresztes	0131/12	KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/14	KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/16	KE-1, KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/18	KE-1, KE-11
Vaskeresztes	0131/19	KE-1, KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/22	KE-1, KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/23	KE-1, KE-9, KE-11
Vaskeresztes	0131/24	KE-1, KE-9, KE-11, KE-13
Vaskeresztes	0131/26	KE-1, KE-11, KE-13
Vaskeresztes	0131/27	KE-1, KE-11, KE-13
Vaskeresztes	0131/28	KE-1, KE-11
Vaskeresztes	0131/29	KE-1, KE-11
Vaskeresztes	0131/30	KE-1, KE-11
Vaskeresztes	0131/31	KE-1, KE-10, KE-11
Vaskeresztes	0131/32	KE-1, KE-10, KE-11
Vaskeresztes	0131/33	KE-11, KE-20
Vaskeresztes	0131/4	KE-11
Vaskeresztes	0131/5	KE-9, KE-11

Település	HRSZ	KE
Vaskeresztes	04/13	KE-13, KE-20
Vaskeresztes	04/50	KE-0, KE-9, KE-11, KE-13
Vaskeresztes	04/51	KE-0, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	04/52	KE-9, KE-11, KE-13, KE-20
Vaskeresztes	04/53	KE-9, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	04/54	KE-9, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	04/55	KE-9, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	04/56	KE-9, KE-11
Vaskeresztes	04/57	KE-9, KE-11
Vaskeresztes	04/58	KE-11, KE-13
Vaskeresztes	04/59	KE-13, KE-23
Vaskeresztes	04/60	KE-1, KE-13, KE-20
Vaskeresztes	05/3	KE-11
Vaskeresztes	05/4	KE-9
Vaskeresztes	07/1	KE-14
Vaskeresztes	07/23	KE-13, KE-14
Vaskeresztes	07/24	KE-8, KE-9, KE-13, KE-14, KE-15
Vaskeresztes	07/25	KE-8, KE-9, KE-13, KE-14
Vaskeresztes	07/26	KE-8, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	08/	KE-10, KE-12, KE-15
Vaskeresztes	084/8	KE-14, KE-20
Vaskeresztes	087/10	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/11	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/12	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/13	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/14	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/15	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	087/16	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	087/17	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	087/18	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	087/19	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	087/20	KE-1, KE-14
Vaskeresztes	087/21	KE-9, KE-14

Település	HRSZ	KE
Vaskeresztes	087/22	KE-1, KE-9, KE-14
Vaskeresztes	087/23	KE-1, KE-2, KE-10, KE-14
Vaskeresztes	087/24	KE-1, KE-2, KE-8, KE-10
Vaskeresztes	087/25	KE-2, KE-8
Vaskeresztes	087/26	KE-2, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	087/27	KE-2, KE-9, KE-11, KE-20
Vaskeresztes	087/28	KE-2, KE-9, KE-11, KE-14, KE-20
Vaskeresztes	087/29	KE-2, KE-8, KE-11, KE-14, KE-20
Vaskeresztes	087/7	KE-14, KE-20
Vaskeresztes	087/8	KE-1, KE-9, KE-10
Vaskeresztes	087/9	KE-1, KE-9
Vaskeresztes	090/	KE-14, KE-20
Vaskeresztes	092/2	KE-1, KE-13, KE-14
Vaskeresztes	092/3	KE-1, KE-13, KE-14
Vaskeresztes	098/1	KE-14, KE-20
Vaskeresztes	136/	KE-11, KE-13, KE-20, KE-23
Vaskeresztes	250/	KE-14, KE-20

3.2.7. A tervezési terület erdőrészeit érintő kezelési egységek

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Felsőcsatár	21A	KE-4, KE-11, KE-12, KE-13, KE-15, KE-20
Felsőcsatár	22A	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	22B	KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	22C	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	22D	KE-12
Felsőcsatár	22E	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	22F	KE-13, KE-15
Felsőcsatár	22NY	KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	23A	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	23B	KE-12
Felsőcsatár	24A	KE-12
Felsőcsatár	24B	KE-11, KE-12

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Felsőcsatár	24C	KE-11, KE-12
Felsőcsatár	24D	KE-11, KE-12, KE-15
Felsőcsatár	24E	KE-11, KE-12, KE-15
Felsőcsatár	24F	KE-11, KE-12
Felsőcsatár	24G	KE-12
Felsőcsatár	24H	KE-11, KE-12
Felsőcsatár	24NY	KE-12
Felsőcsatár	25A	KE-4, KE-11, KE-12, KE-20
Felsőcsatár	25B	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	25C	KE-11, KE-20
Felsőcsatár	26A	KE-4, KE-11, KE-20
Felsőcsatár	28A	KE-11, KE-12
Felsőcsatár	28B	KE-12
Felsőcsatár	28C	KE-11, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	28NY	KE-11, KE-12, KE-14
Felsőcsatár	29A	KE-0, KE-12, KE-13
Felsőcsatár	29B	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	30A	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	31A	KE-12, KE-13
Felsőcsatár	31B	KE-11, KE-12, KE-13
Felsőcsatár	31C	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	31D	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	31E	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	31F	KE-12, KE-14
Felsőcsatár	32A	KE-14
Felsőcsatár	32B	KE-12, KE-13, KE-14
Felsőcsatár	32C	KE-10, KE-12, KE-13, KE-15
Felsőcsatár	33A	KE-5, KE-14, KE-21
Felsőcsatár	33B	KE-0, KE-9, KE-11, KE-14
Felsőcsatár	34A	KE-5, KE-14
Felsőcsatár	34B	KE-14
Felsőcsatár	34C	KE-5, KE-8, KE-14
Felsőcsatár	34D	KE-12, KE-14

Település	Erdőrészlet	Kezelési egység
Felsőcsatár	34E	KE-12, KE-14
Felsőcsatár	34F	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	34G	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	34H	KE-8, KE-12, KE-15
Felsőcsatár	34I	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	34J	KE-12, KE-15
Felsőcsatár	34NY	KE-5, KE-14
Pinkamindszent	10A	KE-12
Pinkamindszent	10B	KE-12
Pinkamindszent	10C	KE-12
Pinkamindszent	10E	KE-12, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	10F	KE-9, KE-12, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	10G	KE-12, KE-13
Pinkamindszent	10H	KE-9, KE-12, KE-14
Pinkamindszent	7A	KE-1, KE-14
Pinkamindszent	7B	KE-2, KE-14
Pinkamindszent	8A	KE-14
Pinkamindszent	8CE	KE-14
Pinkamindszent	9A	KE-12, KE-13, KE-14
Pinkamindszent	9CE	KE-1, KE-14
Pornóapáti	32A	KE-10, KE-13, KE-14, KE-20
Pornóapáti	32B	KE-8, KE-11, KE-14, KE-24
Vaskeresztes	5A	KE-13, KE-14
Vaskeresztes	6A	KE-11

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogszabályok és a tulajdonviszonyok függvényében

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenlegi működő agrártámogatási rendszer

Mezőgazdálkodás

A területen található gyepeken és szántókon az alábbi területalapú támogatások érhetőek el:

Egységes területalapú támogatás (37/2009. (IV. 3.) FVM rendelet)	Natura 2000 kompenzáció 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet	KAT 37/2009. (IV. 3.) FVM rendelet	AKG horizontális 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet	AKG-MTÉT 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet
104,57 ha	104,57 ha	13,89 ha	104,57 ha	--

Ezek közül a Natura 2000 kompenzációs támogatás a gyepek természetvédelmi szempontú használatát mozdítja elő, az AKG különböző programjai pedig az extenzív szántóföldi és gyepgazdálkodást támogatják önkéntes alapon. A területen specifikus MTÉT célprogram, amely a természetvédelmi célok elérésének leghatékonyabb eszköze lehetne, nem érhető el.

A gazdálkodók körében végzett felmérés eredményeként megállapítható, hogy a gazdák többsége csak az egységes területalapú támogatást veszi fel. Sem a Natura 2000 kompenzációval nem élnek, sem pedig az AKG célprogramokban nem vesznek részt. Ennek alapvető oka a tájékozatlanság, valamint, hogy a programokban való részvétel túlzott adminisztratív terhet jelent a gazdáknak.

Erdőgazdálkodás

A területen található erdőkben kétféle forrásból érhetőek el támogatások. A Natura 2000 erdőterületek kompenzációs támogatása a 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján minden nyilvántartásba vett erdőterületen elérhető, az erdő-környezetvédelmi támogatások pedig a 124/2009. (IX. 24.) FVM rendelet alapján bizonyos célállományok esetében. Az állami tulajdonú erdők erdőgazdálkodói egyik támogatás igénybevételére sem jogosultak.

Natura 2000 kompenzációs támogatás: A természetesség, az állománytípus és a kor függvényében minden nyilvántartott erdőre vonatkozik (134 ha), kivéve az állami tulajdonú erdőket. A támogatás mértéke nem függ az erdőtervi előírásoktól és az erdőben található természeti értékektől.

Erdő-környezetvédelmi támogatás: Összesen 9 célprogramban való részvételre pályázhatnak a nyilvántartásba vett erdőkben. Ezek közül a Pinka-mentén a következők lennének relevánsak:

1. Agresszíven terjedő, idegenhonos fa- és cserjefajok visszaszorítása: csak a minimum 30%-ban tájhonos fafajokból álló erdőkre igényelhető, így a legnagyobb problémát jelentő akácok problémájára nem kínál megoldást.

2. Mikroélőhelyek kialakítása, fenntartása: $10 \text{ m}^3 / \text{ha}$ holtfa visszahagyását támogatja, de nagyobb mennyiséget nem kompenzál.
3. Véghasználatok során facsoportok visszahagyása: az erdőrészlet minimum 5%-án hagyásfacsoport visszahagyása. A támogatás összege 5%-nál nagyobb hagyásfacsoport kialakítását nem kompenzálja, ráadásul 5%-ot az erdészeti hatóság is előírhat kötelező jelleggel.
4. Természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása: anyagmozgatás során nem keletkezhetnek 20 cm-nél mélyebb nyomok, illetve a törzssérülések viszonyszáma nem haladhatja meg az $5 \text{ m}^3/\text{db}$ mértéket.

Az erdőgazdálkodók körében végzett felmérés alapján megállapítható, hogy többségük igénybe veszi a kompenzációs támogatást. Ezzel szemben az EKV célprogramjaiban jellemzően nem vesznek részt, mert teljesíthetetlennek tartják az előírások többségét, illetve ehhez képest túl alacsonynak a támogatás mértékét. Egyetlen gazdálkodó jelezte vissza, hogy a Természetkímélő anyagmozgatási módszerek alkalmazása célprogramban részt vesz.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Mezőgazdálkodás

A mezőgazdasági területek jelenlegi támogatásával az alapvető probléma, hogy a programok nem eléggé specifikusak és nem veszik figyelembe a területen előforduló jelölő értékeket és azok élőhelyigényeit. Emellett probléma az is, hogy a gyepeken lévő cserjés élőhelyszegélyek kiesnek a támogatható területből.

A jelenleg elérhető horizontális AKG programokat a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. Ennek keretében kellene felülvizsgálni a cserjés szegélyélőhelyek támogatható területbe vonásának lehetőségét, hogy azok fenntartása ne okozzon jövedelemkiesést a gazdálkodónak. A tervben foglalt kezelési előírásoknak megfelelően a cserjések a terület maximum 10%-áig kellene, hogy támogathatók legyenek. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. A jogszabályban rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi AKG programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előíráscsomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül.

Erdőgazdálkodás

Az erdőterületek jelenlegi támogatásával két lényeges probléma merül fel: az állami tulajdonú erdők vagyonkezelőinek támogatásokból való kizárása és az elérhető programok túlságosan általános jellege.

A jövőben javasolt az állami tulajdonú gazdálkodókra is kiterjeszteni a kompenzációs támogatás igénybevételének lehetőségét. Ezzel az állami gazdálkodók is ösztönözhetőek lennének a földhasználati szabályok pontosabb betartására. Emellett fontos lenne a kompenzáció mértékét az erdőtervben előírt természetvédelmi célú korlátozások függvényében megállapítani.

A jelenleg erdő-környezetvédelmi program célprogramjait a Natura 2000 területre specifikus programmal javasolt kiváltani. Ennek a programnak az alapját a jelen tervben rögzített kezelési előírások képeznék, amelyek kifejezetten a terület jelölő értékeinek és egyéb védett természeti értékeinek megőrzését célozzák. A támogatásra jogosult területek alapegységét a kezelési egységek jelentenék, így egy, az adott élőhelyre specifikus kezelési előírás sorból lehetne válogatni a vállalni kívánt korlátozásokat. Az erdőtervben rögzített előírásokért nem járna kifizetés ebben a programban, hiszen ezeket hivatott fedezni a kompenzációs támogatás. A lehívható támogatás mértéke a jövedelemkieséssel, illetve beruházási költséggel arányosan, de az előírás természetvédelmi hozadékát is figyelembe véve kerülne megállapításra. A jelenlegi EKV programokkal ellentétben nem célprogramok nagy előírásomagjai közül lehetne választani fix támogatási összeggel, hanem egyes előírások közül választhatna minden gazdálkodó annyit, amennyit vállalni hajlandó. Ebben a rendszerben az előírásonként igényelhető támogatás összege lenne az, ami arra ösztönzi a gazdálkodókat, hogy minél többet vállaljanak az előírások közül. A rendszer elindításához szükséges a kezelési egységek és az erdőrésztletek átfedésének egyeztetése. Amennyire lehetséges, kívánatos az erdőrésztletek határait a kezelési egységek határaihoz igazítani. Ahol ez nem lehetséges, a kezelési egységeket állományrészekként kell elkülöníteni a részleten belül.

3.3.2. Pályázati források

3. táblázat: folyamatban lévő pályázatok

Kód	Cím	Kedvezményezett	Időtartam	Költségvetés	Fenntartási tervhez való kapcsolódás
SH/4/12	A Közösségi jelentőségű, illetve védett és fokozottan védett állatfajok felmérése és monitoring módszertan kidolgozása Vas, Zala és Somogy megye Natura 2000 területein (Svájci-Magyar Együttműködési Program)	Konzorcium az ÖNPI részvételével	2012-2015	250.791.320 Ft	A megalapozó dokumentáció elkészítéséhez kapcsolódó felmérések.
KEOP-3.1.2/2F/09-11-2012-0011	Felsőcsatár, Pornóapáti Pinka rehabilitáció	Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	2012-2014	225 651600Ft	A Pinka-folyó hosszirányú átjárhatóságának biztosítása.

4. táblázat: tervezett pályázatok

Tárgy	Forrás	Fenntartási tervhez való kapcsolódás
Gyeprekonstrukció	KEHOP	Pannon sziklagyeppek, sík- és dombvidéki kaszálórétek, és mocsárrétek helyreállítása
Örökerdők kialakítása	KEHOP	Gyertyános-tölgyesek és égerligetek érintetlenségének biztosítása.
A Pinka-folyó komplex rehabilitációja	AT-HU ETE	Hosszirányú átjárhatóság biztosítása a jelölő halfajok számára.

Tárgy	Forrás	Fenntartási tervhez való kapcsolódás
Pinka-határszakasz	AT-HU ETE	Magyar-osztrák vízkészlethasznosítási terv kidolgozása.
Pinka átjárhatóságának biztosítása és árvízi biztonságának növelése Szentpéterfa és Vaskeresztes térségében	AT-HU ETE	Hosszirányú átjárhatóság biztosítása a jelölő halfajok számára.

3.3.3. Egyéb

Az örökerdő (KE-11) kezelési egységbe sorolt ligeterdők jelentős része jelenleg nem erdő művelési ágban van, így nem vonatkoznak rá az erdőtervi előírások. Ezen erdők hosszú távú fennmaradásának érdekében szükséges volna az erdő művelési ágba való besorolásuk.

A felsőcsatári kőbánya környékén rekonstruálandó sziklagyeppek jelentős része már erdő művelési ágban van, ami megakadályozza a fás növényzet teljes eltávolítását és a gyepeként való hasznosítást. A rekonstrukció megvalósításához szükséges ezeknek a területeknek az erdő művelési ágból való kivonása és gyepre váltása.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

A kommunikációs folyamat három fő részre, valamint egy előkészítő és egy záró, összegző fázisra tagolódott. A folyamatot a 3. táblázat foglalja össze.

a.) Előkészítés

Az előkészítés során összegyűjtésre kerültek a települések önkormányzatainak (polgármesterek, jegyzők, önkormányzati hivatalok), az érintett hatóságok és állami kezelő szervezetek, szakmai érdekképviseletek, civil szervezetek, tudományos és szakmai intézmények és szakemberek elérhetőségei (cím, telefon, e-mail). Feltérképezésre került az érintett települések népessége, háztartásainak száma, a körjegyzőségek (önkormányzati hivatalok) illetékességi területe.

Elkészült négy olyan dokumentum, mely alapja lett a kommunikációs tevékenységnek. Az így létrejövő tájékoztatási csomag tartalmazott egy „Közlemény” c. dokumentumot, mely röviden tartalmazta a legfontosabb információkat a Natura 2000 területek kialakításáról, a Natura 2000 fenntartási tervezés megkezdéséről, a tervezés céljáról, valamint a tervezéssel kapcsolatos egyeztetési folyamat ütemtervét és a legfontosabb elérhetőségeket, és felhívást az előzetes véleményezésre. A csomag másik dokumentuma egy részletesebb tájékoztató anyag volt, mely a Natura 2000 területek előzményeiről, kialakításukról, működtetésükről tartalmazott alapinformációkat. A harmadik dokumentum, a Vas megyében kijelölt 15 db Natura 2000 terület rövid leírását tartalmazta. A tájékoztató csomag negyedik része, a Pinka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területbe tartozó földrészletek helyrajzi számos listáját (község, hrsz, terület, művelési ág, tulajdonos szektora) tartalmazta. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság nyilvántartásából legyűjtött adatokból egy rendszerezett, községenként összesített és egy összefoglaló táblázattal ellátott adatbázis készült. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság honlapján egy külön honlaprész lett kialakítva, ezen elhelyezésre kerültek a tájékoztató csomag dokumentumai és a területet ábrázoló térkép is.

b.) Előzetes tájékoztatás

Az egyeztetési folyamat első eleme az érintettek tájékoztatását és a tervezést megelőző vélemények összegyűjtését célozta. Az előkészítés során létrehozott tájékoztató

csomagot 2013. áprilisában valamennyi érintett önkormányzat (polgármester, jegyző, önk. hivatal), érintett hatóság, érdekképviselő, állami kezelő szervezet, civil szervezet, tudományos intézmény és szakember e-mailos formában megkapta (közlemény a tervezés megkezdéséről, általános tájékoztató anyag a Natura 2000 területekről, a Vas megyei Natura 2000 területek ismertetése, rendszerezett helyrajzi számos lista). A „csomagot” kísérő levél önkormányzatok esetében kérte a közlemény közzétételét (kifüggesztés), és valamennyi érintettet az előzetes véleményezésre kérte. A tájékoztató levelek tartalmazták a Natura 2000 fenntartási tervek készítésére létrehozott honlaprész elérhetőségét. A tájékoztató csomaghoz készült egy sajtóközlemény melyet valamennyi megyei nyomtatott és online sajtó megkapott. Ennek eredményeként a megyei napilapban és két internetes hírportálon jelent meg tájékoztató anyag.

A hat érintett település lakosságának két településen, egy horvát és egy német faluban szerveződött lakossági fórum. Fontos szempont volt, hogy a fórumok az esti órákban munkaidő után valósultak meg. A fórumokról plakátok és meghívók készültek. A települések önkormányzati hivatalai vállalták a plakátok kihelyezését (településenként 4 db) és a szórólapok valamennyi háztartásba való eljuttatását. A meghívók egyik oldala egy részletes tájékoztató szöveget is tartalmazott a Natura 2000 területekről. A plakátok és a meghívók személyesen lettek kijuttatva a települések önkormányzati hivatalaiba. A lakossági fórumokra április 29-én került sor Vaskeresztesen és Szentpéterfán. A két fórumon összesen 23 fő vett részt.

A lakossági fórumok után június hónapban színes tájékoztató tablók készültek. Ezek részletes információkat tartalmaztak a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséről, a társadalmi részvétel fontosságáról. Tartalmazott egy terület kimutatást és egy topográfiai térképrészletet a terület határaival, a honlap elérhetőségét és az előzetes véleményezés határidejét.

Az előzetes tájékoztatás eredményeként a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság és a Vas megyei Kormányhivatal Növény és Talajvédelmi Igazgatósága küldött előzetes szakmai véleményt, valamint a Kerekdő Alapítvány is megküldte részletes összefoglaló tanulmányát. A lakossági fórumokról emlékeztető készült.

c.) Érdekegyeztetés

A tervezési folyamat előrehaladtával kialakultak azok a témakörök, amelyekkel kapcsolatban a leginkább érintettekkel részletesebb érdekegyeztetést szükséges lefolytatni. Az is érzékelhetővé vált, hogy a területnek, mely részeit lenne érdemes helyszíni terepi egyeztetés során felkeresni. Három érdekegyeztető fórum lett megszervezve, 2013. november közepén. A terület többi részétől markánsan különböző Vas-hegy természetközeli erdőiről, Felsőcsatáron „Erdészeti érdekegyeztető fórum”, a Pinkáról, Vaskeresztesen „Vízgazdálkodási érdekegyeztető fórum”, Vaskeresztes, Horvátlövő, Pornóapáti, Szentpéterfa községek határában elterülő gyepekről Pornóapátiban „Mezőgazdasági érdekegyeztető fórum” szerveződött. Valamennyi fórumra elsősorban az érintett gazdálkodók, hatóságok voltak a meghívottak. Ezen kívül valamennyi fórumról plakátok formájában az érintett települések lakosságát és önkormányzatait is értesítették a szervezők.

Az „Erdészeti érdekegyeztető fórum”-on az erdészeti hatóság, erdőgazdálkodók, erdészek vettek részt. A fórum után közös terepbejárásra is sor került. A „Vízgazdálkodási érdekegyeztető fórum”-on a Zöldhatóság, a Vízügyi Igazgatóság, a megyei horgász szövetség és a halászati hatóság vett részt. A fórumot helyszíni bejárás

követte. A „Mezőgazdasági érdekegyeztető fórum” a helyi magángazdálkodók, földtulajdonosok szempontjainak feltérképezését célozta meg. A három fórumon összesen 30 fő vett részt. Valamennyi fórum meghívója már tartalmazta a terv első olvasatának véleményezésére szóló felhívást, a határidővel.

d.) Véleményezés

A Natura 2000 fenntartási terv első olvasatának elkészítése után lehetőség volt a terv véleményezésére. Az érdekegyeztetés és a véleményezés kommunikációs fázisa szorosan összekapcsolódott. Az érdekegyeztető fórumokon november közepén már elhangzott és a meghívókon is szerepelt a véleményezésre szóló felhívás. November közepén e-mailen valamennyi érintett értesítésre került, annak érdekében, hogy aki akarja megismerhesse és véleményezhesse a fenntartási tervet. Az érintett hat település jegyzője elektronikus formában megkapta a tervet, és egy közzétételi felhívást, azzal a céllal, hogy az kifüggesztésre kerüljön. A véleményezésre szóló felhívást megkapták az érintett hatóságok, kezelő szervezetek, érdekképviselők, tudományos intézmények, civil szervezetek és szakemberek. A felhívás eredményeként a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóságtól, a Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóságától, a Vas Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóságától (halászati hatóság), a Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetségétől és a Kerekerdő Alapítványtól érkezett írásos vélemény.

e.) Az egyeztetési folyamat összegzése

A beérkezett előzetes vélemények, a lakossági fórumokon, érdekegyeztető fórumokon elhangzottakat és a terv első olvasatára érkezett véleményeket az II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció 4.1. számú melléklete összegzi.

4. táblázat: a terv egyeztetési folyamatának összefoglaló táblázata

Egyeztetési szakasz	Kommunikációs tevékenység	Elért célcsoport
Előzetes tájékoztatás	Honlap, internetes elérhetőség kialakítása, elindítása Honlaprész létrehozása az Őrségi NPI honlapján. Tájékoztató anyagok megküldése az Őrségi NPI-nak a honlapra való feltöltéshe	Valamennyi érintett
	Az érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása: <ul style="list-style-type: none"> • Tájékoztató anyagok kiküldése e-mailen a Natura 2000 területről, előzetes vélemények javaslatok kérése • Közlemény a tervezési folyamat megkezdéséről, a tervezés menetéről ütemtervéről, a társadalmi részvétel és érdekegyeztetés lehetőségeiről, véleményezési határidőkről • Részletes tájékoztató anyag a Natura 2000 területekről, a kijelölés folyamatáról, alapelvekről, a tervezés céljáról • Részletes helyrajzi számos lista a N2000 területbe eső földrészekről, (hrs, terület, műv. ág, tulajdonosi szektor) • Részletes ismertető a Vas megyei Natura 2000 területekről (név, terület, leírás, jelölő fajok, élőhelyek) 	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok; • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek • Egyéb területhasználók • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Gazdálkodói szakmai szövetségek • Falugazdászok • Agrár szakmai és érdekképviselői szervezet
	Sajtóesemény Tájékoztató cikkek megjelentetése a megyei	Valamennyi érintett

Egyeztetési szakasz	Kommunikációs tevékenység	Elért célcsoport
	<p>napilapban és a megyei és regionális hírportálokon</p> <p>Önkormányzati közzététel</p> <p>Közlemény a tervezési folyamat megkezdéséről, a tervezés, menetéről ütemtervéről, a társadalmi részvétel lehetőségeiről határidőkről, honlapon elérhetőségről</p> <p>Falufórum, gazdafórum</p> <p>Lakossági fórumok lebonyolítása Vaskeresztesen és Szentpéterfán</p> <p>Nyomatott ismertető</p> <p>Színes térképes (vízálló) tablók kihelyezése az érintett településeken (Natura 2000 területek fogalma értelmezése, Natura 2000 terület határait tartalmazó térkép, községenkénti terület méretek, véleménynyilvánítás lehetőségei, határidők, honlap, elérhetőségek, stb)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok • Gazdálkodók • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Egyéb területhasználók <ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok • Gazdálkodók • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Egyéb területhasználók <ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok • Gazdálkodók • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet <p>Egyéb területhasználók</p>
Érdekegyeztetés	<p>Terepbejárással egybekötött gazdafórum,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erdészeti érdekegyeztető fórum a Vas-hegy erdeiről, Felsőcsatáron • Mezőgazdasági érdekegyeztető fórum Vaskeresztes, Horvátlövő, Pornóapáti, Szentpéterfa környéki gyepekről Pornóapátiban • Vízgazdálkodási Érdekegyeztető Fórum a Pinkáról, Vaskeresztesen 	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek és települési önkormányzatok • Gazdálkodók • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Gazdálkodói szakmai szövetségek • Agrárszakmai és érdekképviseleti szervezet
Véleményezés.	<p>Az érintettek levélben vagy e-mailben történő megkeresése és tájékoztatása</p> <p>Felhívás a N20000 tervek első olvasatának véleményezésére</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái • Gazdálkodók; • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdái; • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Egyéb területhasználók • Gazdálkodói szakmai szövetségek • Falugazdászok • Agrárszakmai és érdekképviseleti szervezet

Egyeztetési szakasz	Kommunikációs tevékenység	Elért célcsoport
	<p>Önkormányzati közzététel</p> <p>Közlemény a tervezési folyamat lezárásáról, felhívás a a Natura 2000 fenntartási terv első olvasatának véleményezésére határidőkről, honlapon elérhetőségről</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező települési önkormányzatok; • Gazdálkodók; • A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói; • Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet • Egyéb területhasználók

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

A Pinka kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület Natura 2000 fenntartási tervének kommunikációs tevékenységében az eszközök kiválasztásánál fontos szempont volt, hogy annak legyenek bárki számára hozzáférhető elemei (honlap, sajtómegjelenések), de a konkrét helyhez és időponthoz kötődő események is nyilvánosak, bárki számára hozzáférhetők legyenek. Fontos szempont volt, hogy a kommunikációs tevékenység különböző eseményei lehetőleg az érintett településeken történjenek, és minél több település legyen helyszíne valamilyen eseménynek. A hat településből négy volt helyszíne valamilyen fórumnak. Fontos elv volt, és a kommunikációs eszközök alkalmazásánál nagy súlyt kapott a Natura 2000 területekkel kapcsolatos tájékoztatás, információszolgáltatás. Kiemelt elem volt a folyamatban, hogy egy alkalommal a terület községhatár szerint érintett településeinek valamennyi háztartásába eljutottak a Natura 2000 területekkel, és a fenntartási tervekkel kapcsolatos információk. Emellett nagy hangsúlyt kapott a folyamatban a konkrét szakterületekre fókuszáló érdekegyeztetés. Az egyes történéseket, az alkalmazott eszközöket és a kommunikáció célcsoportjait, dátumszerűen és tételesen egy összefoglaló táblázat mutatja be. A felhasznált eszközök részletes leírása a kommunikáció szakaszainak fentebbi leírásánál, táblázatos összefoglalása pedig a II. A Natura 2000 fenntartási terv készítését megalapozó dokumentáció 4.2. számú mellékletében található.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A kommunikáció során az alábbi célcsoportokat értük el:

- Natura 2000 területen illetékességi vagy működési területtel rendelkező területi államigazgatási szervek
- Települési önkormányzatok
- Gazdálkodók
- A Natura 2000 területtel érintett földrészletek tulajdonosai és vagyongazdálkodói
- Helyi érintettségű környezetvédelmi társadalmi szervezet
- Egyéb területhasználók
- Gazdálkodói szakmai szövetségek
- Falugazdászok
- Agrárszakmai és érdekképviselői szervezet
- Falugazdászok
- Egyéb területhasználók
- Egyéb indokolt célcsoport

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

A területileg illetékes hatóságok és állami kezelő szervezetek, a kommunikációs tevékenység valamennyi fázisában meg lettek szólítva. Megkapták 2013 áprilisában, a

tervezés megindulásáról szóló előzetes tájékoztató anyagokat, benne az előzetes véleményezésre szóló felhívással. Az előzetes tájékoztatás szakaszában előzetes szakvéleményt a Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága és a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság adott.

Az érdekegyeztető fórumokra a megfelelő témához kapcsolódva kaptak meghívást a hatóságok és az állami kezelő szervezetek. A három érdekegyeztető fórumon az alábbi szervezetek képviseltették magukat és nyilvánítottak véleményt: Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága, Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség, Vas Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága. A résztvevők meghívói már tartalmazták a véleményezési lehetőséget és annak határidejét.

A tervezési folyamat véleményezési szakaszában ismét felhívással fordult a Kerekérdő Alapítvány az érintett hatóságokhoz a Natura 2000 fenntartási terv véleményezése céljából. A felhívásra az alábbi szervezetektől érkezett vélemény: Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság, Vas Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága, Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága.

Vas Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság

Az erdészeti hatóság érdekegyeztető fórumon megfogalmazott javaslatait figyelembe vettük. Ennek alapján az „örökerdő” kezelési egységet (KE-11) kiegészítettük azokkal az erdőrészekkel, amelyek a jelenleg érvényes erdőterv szerint faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban vannak. Továbbá beillesztettünk a tervbe egy táblázatot, amely megadja, hogy mely erdőrészek mely kezelési egységbe esnek.

Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatóság

- A Pinka vagyongazdálkodásának javaslatára az árvízvédelmi töltéseket külön kezelési egységbe soroltuk (KE-24) és kezelési javaslatként a 120/1999. (VIII.6.) Korm. Rendeletre hivatkozunk.
- Az vízügyi igazgatóság javasolta, hogy a kezelési javaslatok között ne szerepeljen az „aktuális vízkárelhárítási és vízrendezési terv készítése”, mivel ehhez nem rendelkezik forrással. A javaslatot elvetettük, mert jelölő értékek természetvédelmi helyzetének javításához szükséges a terv kidolgozása, ráadásul a javaslat nem kötelező érvényű, így csak a megfelelő források rendelkezése esetén kell végrehajtani.
- A vízügyi igazgatóság javasolta, hogy ne szerepeljen a javaslatok között a duzzasztóművek megszüntetése. Mivel a kezelési javaslatok között a megszüntetés csak a hallépcső kiépítése melletti alternatív lehetőségként szerepel, nem töröltük.
- A vízügyi igazgatóság javasolta, hogy ne szerepeljen a javaslatok között a tisztított szennyvíz folyóba történő beengedésének megszüntetése, mert erre jelenleg nincs műszaki megoldás. A javaslatot elvetettük, hiszen a terv csak hosszú távon elérendő célként említi a bevezetés megszüntetését, így a jelenlegi műszaki lehetőségek nem korlátozzák.

Vas Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága

A hatóság számos javaslatot fogalmazott meg a kezelési előírások módosításának tárgyában, mert véleménye szerint a vegyszerezésre tett előírások nem felelnek meg a 89/2004. (V. 15.) FVM rendeletnek. A kezelési előírásokat ennek ellenére nem módosítottuk, mivel azok

megfeleltek a VM által a Natura 2000 fenntartási tervek készítéséhez kiadott útmutató 2. mellékletében megadott előírásoknak. Véleményünk szerint a tervben alkalmazott előírások nem mondanak ellent a jogszabályoknak, mivel azok önkéntesen választhatóak, ráadásul megfelelnek a jelenleg érvényben lévő agrár-környezetgazdálkodási programok előírásainak.

Az érintett területhasználóknak és egyéb érdekelteknek szintén alkalmuk volt a véleménynyilvánításra, mind az előzetes tájékoztatás, mind az érdekegyeztetés, mind pedig a véleményezés során. Ezek közül az alábbi lényeges észrevételek és javaslatok kerültek megfogalmazásra:

- A Kerekerdő Alapítvány és a Vas Megyei Kormányhivatal Növény és Talajvédelmi Igazgatóság számos adattal javasolta kiegészíteni a terv megalapozó dokumentációját, amelyek alapján pontosításra került számos fejezet.
- Az érdekegyeztető fórumon az erdőgazdálkodó vitatta, hogy a Felsőcsatár 24D erdőrészlet megfelel az örökerdő kezelési egység (KE-11) kritériumainak. A terepbejárás során felvetése jogosnak bizonyult, így az erdőrészlet nagy része kikerült ebből a kategóriából.
- Szintén érdekegyeztető fórumon egy gazdálkodó javaslatára az „üde gyep Maculinea-val” (KE-2) kezelési egység esetében a kaszálás határidejét a következőképpen módosítottuk: „Kaszálás június 15. előtt vagy szeptember 1. után” helyett „Kaszálás június 15. előtt vagy augusztus 15. után”. Az augusztusi időpont még alkalmas szénakészítésre és ezzel együtt a hangyaboglárkák nagy részének a szaporodását is lehetővé teszi.
- A Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége javaslatára az élőhelyrekonstrukciós tervek közé felvettük a vaskeresztesi pisztrángtelep átalakítását védett halfajok mesterséges szaporítására.
- A Sporthorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége javaslatára az élőhelyrekonstrukciós tervek közé felvettük a vízierőművek hordalékkirakóinak olyan módon történő átalakítását, hogy az a halakat ne veszélyeztesse.
- A Kerekerdő Alapítvány több javaslatot is megfogalmazott a turisztikai infrastruktúra fejlesztésével kapcsolatban. Ezeket figyelembe véve módosítottuk a turisztikai tárgyú fejlesztési javaslatainkat és az infrastruktúra megléte miatt nem teszünk javaslatot újabbak létrehozására.

A Kerekerdő Alapítvány javasolta, hogy legyen előírás a felsőcsatári szurdokban a Pinka medrének érintetlenül hagyása. A javaslatot beépítettük a kezelési javaslatok közé.